

KAIP PADĖTI JAUNIMUI TAPTI NEATSKIRIAMA TAUTOS DALIMI?

Prof. Romualdas Grigas

Visi – ir šiapus, ir anapus Atlanto – gerai suvokiame, kad dabartinei Lietuvos jaunajai kartai būdinga aiškiai silpnė, išsiskaidanti tautinė savimonė ir ypač nepakankamas valstybinis patriotizmas, lyginant su vyresniąja. Priežasčių, sąlygojusių tokią jos mąstyseną ir elgseną yra gana daug. Noriu tik pabrėžti, kad kaltas čia ne tik sovietinis laikotarpis ir jo palikimas. Yra ir "modernesnių" jaunosios kartos tautinio abejingumo priežasčių. Savo socialinį aktyvumą ir perspektyvas ji mato, pirmiausia, įsisavindama Vakarų pasaulio mąstymo bei elgsenos pavyzdžius, o į tautiškumo bei etnokultūrinio tęstinumo dalykus linkusi žiūrėti kaip į su modernizacija nesuderinamą provincializmą.

Kaip nekeista, bet tokią jaunosios kartos poziciją palaiko ir net skatina taip pat ir veikiančios aukštųjų mokyklų studijų programos, kuriose pasigendama lietuviškumo dvasios, lituanistinės medžiagos – būtent tos medžiagos, kuri ugdytų jų tautinę savimonę ir patriotinį nusiteikimą.

Lietuvai darantis atviresne visuomene ir jungiantis į Vakarų pasaulio kultūrą, tokia padėtis gresia pakankamai rimtais pavojais ne tik lietuvių tautos, kaip susivienijusios etnobendrijos išlikimui, bet ir pačiam Lietuvos valstybingumui. Tik naivus arba nesąžiningas žmogus gali nematyti, tarkim, kad ir užsienio monopolijų veržimosi į mūsų šalį ir jų sava-

naudiškumo. Ypač didelė grėsmė netekti (o gal net ir neigyti) "savojo veido" bruožų, tapti betaučiais kitų valstybių bendrijose.

Nesipriešinant panašioms grėsmėms, ir pats valstybingumas, jo išsaugojimas bei plėtojimas netenka tikrosios savo prasmės. Tokia padėtis, dar atsižvelgiant ir į mūsų pačių po sovietinės okupacijos nusilpusią kultūrą bei jos neatsparumą nereikalingoms svetimoms įtakoms, bylotė byloja apie jaunosios kartos ugdymo, jos išmintingo tam tikro sunorminimo būtinybę.

Nesileisdamas į platesnius samprotavimus šia tema, pateiksiu tik keletą principinių teiginių apie jaunosios kartos ugdymo turinį, kuris privalėtų būti siejamas ne tik su pagrindiniu lietuvių tautos egzistencijos tikslu – jos išlikimu ir civilizacijos prasme pilnaverčiu evoliucionavimu – bet ir su nūdienos pasaulį atitinkančia kiekvieno žmogaus, kiekvieno atviros, modernios valstybės piliečio būtis filosofija. Išryškinsiū tik tai, kas mano supratimu, jaunosios kartos ugdyme yra labiausiai apleista, bet skubiai taisytina.

Pirmiausia, dėl tautiškumo. Žmogaus tautiškumas ir tautinis patriotizmas – tai tautos egzistencijos būdas, jos raiškos forma. Nykstant žmogaus tautiškumui, gęsta ir nyksta ne tik tauta, bet ir jos valstybė, pati jos prasmė. Nepriklausoma valstybė ir jos puoselėjimas – tai tautos įnašas į pasaulio kultūrą bei civilizaciją sąlyga. Iš jos ir iš-

Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos šių metų laidos abiturientės. Iš kairės: Greta Augytė, Milda Chmieliauskaitė, Milda Maciulevičiūtė, Agnė Majorovaitė, Lana Pollock. J. Jasaičio nuotr.

plaukia tautos narių jungties, jų bendrybės, jų tautinės sąmonės puoselėjimo būtinybė.

Tačiau šiuolaikinė civilizacija iškėlė būtinybę tapti atviriems – būti dar ir pasaulio piliečiais, t.y. žiūrėti į savo tautą ir valstybę kaip į sudėtinę pasaulio visuomenės dalį. Tai reiškia, kad modernusis tautiškumas nesuderinamas su tautiniu užsisklendimu, su etnocentrizmu. Štai taip suprantamas tautiškumas ir turėtų rasti savo išmintingą sprendimą jaunimo ugdymo praktikoje.

Lietuviai sunkiai atsikrato monologinio bendravimo t.y. vienos tiesos pripažinimo, kurį praeityje skiepijo ne tik sovietinė ideologija. Tuo tarpu modernusis pasaulis reikalauja iš žmogaus sugebėjimo ieškoti susitarimo su kitais. O tai gali būti pasiekama ne tik tam tikromis visų pusių, dalyvaujančių veiksmu, nuolaidomis, bet ir stipresniojo jėgos pristabdymu, silpnėsiu jo įsiklausymu, jo atjautimu. Kitais žodžiais tariant, būtina poliologinė, tolerantiška bendravimo kultūra, kuri sustiprintų ne tik nedidelės tautos bendruomeniškumo pradą, bet ir kiekvieno asmens saviraiškos galimybes.

O gal tokios kultūros pa-

kanka? Deja, ne. Kiekvienas, kuris seka, pavyzdžiui, kad ir mūsų politikų sąveiką, manau, išsakys priešingą nuomonę.

Žmogaus, kuris sąmoningai ar nesąmoningai laikosi pabrėžtinai materialistinės pasaulio sampratos ir vadovaujasi instrumentiniu protu (vien apčiuopiamos naudos siekimu), gyvenimas nėra toks erdvus ir prasmingas, kaip to, kuris pasaulį ir save suvokia Begalybės ir Amžinybės, pasaulio Sąmonės, Absoliuto ir Būties kontekste. Antrasis ne tik praturtina tautos dvasinį gyvenimą (o tai labai svarbu jos tęstinumo, jos išlikimo prasme), bet lengviau išgyvena gyvenimo pokyčius ir jo sukeltas dramas. Pastarasis teiginys skiriamas ne vien jaunam lietuviui, gyvenančiam Lietuvoje...

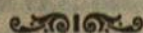
Visi gerai žinome: žmogaus mintis nulemia jo veiksmą. Krūvon sudėti žmonių veiksmai nulemia kultūros, tautos likimą. Pamėgusiems individualizmą lietuvių jaunuoliams sunku yra susibėgti būrin ir spręsti bendresnius visuomeninius reikalus. Betgi šiandien tų susibūrimų

oficialiai niekas ir neskatina!

Nepamirškime taip pat ir to, kad veiksmas visada dar sukelia ir aidą (tame tarpe – ir neigiamą) kurį būtina išgirsti ir, kas labai svarbu, savikritiškai įvertinti. Visa tai reiškia, kad ir žmogaus savi analizės, ir bendrojo intelekto, ir dorovinių įsitikinimų vaidmuo modernėjančiame, sudėtingėjančiame ir spartėjančiais tempais kintančiame pasaulyje tampa ypatingai svarbiais, bet kitą vertus, vis sunkiau žmogui įdiegiamais dalykais.

Galima būtų pateikti ir kitus, nė kiek ne mažiau svarbius teiginius apie jaunosios kartos ugdymą. Jie, žinoma, yra aktualūs ir brandaus amžiaus asmeniui. Jie svarbūs dar ir ta prasme, kad dabartinį tautos gyvenimą yra pernelyg užgožę grynai pragmatiniai – naudos sau siekimo – dalykai, kasdieninis bylinėjimasis dėl savo materialinių ir juslinių poreikių, pamirštant prasmingesnius.

Svarbu mums erdviau, giliau suprasti nūdieninį žmogaus ir tautos gyvenimo dramatiškumą. Ir suprasti nevėluojant. Skiepijant tokį supratimą jaunimui...

Stacy Lee

JUODOJI GULBĖ

*Juodoji gulbe, juodoji gulbe,
žvaigždžių takais nunešk mane,
kur gojuos rymo garbanės pušys,
kur deimantinė krinta rasa,*

*Ten soduos liko rauda gegutės,
migloj paskendę vakarai,
rugių išmintos birželio brydės,
neišsapnuotų naktų kerai.*

*Kai mano dienos pavargs skubėti,
ir ant blakstienų žibės šarma,
juodoji gulbe, sparnais apglėbus
į šiaurės gojus nunešk mane.*

St. Petersburg, FL

Šv. Kazimiero lit. mokyklos antrojai, gavę mokslo metų baigimo pažymėjimus. Iš kairės: Elena Juodišytė, Lukas Bandza, Alina Raulinaitytė, Alytė Čepulytė, Aleksa Narbutaitytė, Neris Klimaitė, Katerina Stungytė, Aistė Degesytė, Daina Chmieliauskaitė. J. Jasaičio nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

• **KERŠTAS.** Dėl žaliavos trūkumo gegužės 24 d. vakare sustabdyta Mažeikių naftos perdirbimo gamykla. Generaliniam direktoriui Gediminui Kiesui, Maskvoje susitikusiam su atsakingais Rusijos pareigūnais, dėl naftos tiekimo atnaujinimo susitarti nepavyko. Nedirbdama įmonė dabar patiria apie 300 tūkst. litų nuostolių per parą. V.Landsbergio nuomone, pastarųjų dienų situacija "kaip du vandens lašai" panaši į 1990 metų vasaros padėtį, kai kuro blokadą Lietuvai įvedusi SSRS tai viešai neigė. Rusijos Valstybės Dūmos įstatymo projektai dėl ekonominių sankcijų Latvijai neatsitiktinai priimti tomis pačiomis dienomis.

• **LIETUVA NEPRAŽUS.** Laikinoji Seimo narių grupė, tirianti naftos komplekso privatizavimą, teigia, kad Lietuvos naftos pramonė be Rusijos žaliavos nežlugs. Šios grupės vadovas, Seimo narys Sigitas Kaktys spaudos konferencijoje pateikė pirmąsias išvadas, kurios paaiškėjo po grupės atlikto darbo. Pasak jo, teiginiai, kad be Rusijos žaliavos iš "Mažeikių naftos" liks tik metalo laužas, neturi pagrindo. "Galima atsivežti žaliavą iš kitur. Kuo daugiau atsivešime, kuo gamykla bus modernesnė, tuo pigiau kainuos produktai," - teigė jis. Netrukus pradės veikti Būtingės naftos terminalas.

• **NEAPDAIRUMAS AR NUSIKALTIMAS?** "Lietuvos energija" viršijo savo įgaliojimus, suderindama ir ketindama pasirašyti energetikos suvienijimo sutartį su Latvija, Estija, Rusija ir Baltarusija. Tokios sutarties pasirašymas, turėjęs įvykti gegužės 26 d., sustabdytas, o kai kurie "Lietuvos energijos" vadovai griežtai nubauti. Apie tai žurnalistams pareiškė laikinasis užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas. Jis į susitikimą su paskirtuoju Ministru Pirmininku Rolandu Paksu lydėjo Vilniuje viešintį Rusijos energetikos ir elektrifikacijos bendrovės valdybos vadovą Anatolijų Čiubaisą. A. Čiubaisas gynė tokios sutarties pasirašymo būtinybę, teigdamas, kad ji nepažeis Lietuvos strateginių tikslų. Paaiškėjo, kad Lietuvos, Latvijos, Estijos, Baltarusijos ir Rusijos energetikos suvienijimo sutartis, jeigu ji būtų pasirašyta, būtų naudingiausia Maskvai, kuriai suteikiami dideli įgaliojimai valdyti bendrą energetinį ūkį ir išlaikyti įtaką Baltijos regione.

Vyriausybė skubiai nusprendė pašalinti iš pareigų "Lietuvos energijos" generalinio direktoriaus pavaduotoją Anzelmą Bačiauską. Be to, ji priėmė nutarimą dėl susitarimų su užsienio valstybių subjektais sudarymo tvarkos. Svarbiems žinybiniais susitarimams būtinas Vyriausybės pritarimas, kitaip jie bus laikomi negaliojančiais.

• **KIEK KAINUOJA KARIUOMENĖ?** Krašto apsaugos ministerijoje apskaičiuota, jog vienas Lietuvos gyventojas per mėnesį kariuomenei išlaikyti skiria kiek mažiau, nei kainuoja vienas degtinės butelis, teigia "Respublika". Šiomet krašto apsaugai kartu su paskolomis skirta 724 mln. litų. Pasak krašto apsaugos viceministro Povilo Malakausko 85 proc. kariuomenei skiriamų lėšų išleidžiama Lietuvoje, užsienyje perkama tik tai, kas pas mus negaminama.

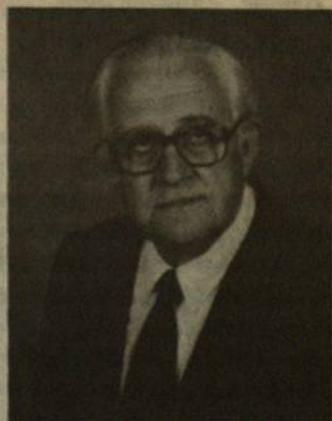
• **APDOVANOJIMAS.** Klaipėdos miestas apdovanotas Europos Tarybos Garbės vėliava. Laišką iš Stasbūro su šia žinia Klaipėdos meras Eugenijus Gentvilas gavo gegužės 25 d. Apdovanojimas skirtas už tarptautinį bendradarbiavimą, viešingos Europos idėjų propagavimą. Toks apdovanojimas kasmet suteikiamas tik vienam Europos miestui.

• **NETEKTIS.** Vilniaus Rasų kapinėse palaidota gegužės 21 d. mirusi Lietuvos teatro režisierė ir aktorė Kazimiera Kymantaitė. 1909-ųjų birželyje gimusi K.Kymantaitė savo gyvenimą su teatru siejo nuo 1945 metų. Per ilgus kūrybinio gyvenimo metus ji sukūrė daug įsimenančių, teatro istorija tapusių vaidmenų. Ne mažiau reikšminga K. Kymantaitės kūrybos dalis - jos režisuoti spektakliai. Ji, ko gero, vienintelė iš Lietuvos režisierių tiek daug jėgų atidavė lietuviškosios dramaturgijos pastatymams.

• **KAM REIKIA SOVIETINIŲ SKULPTŪRŲ?** Druskininkuose išrinktas Seimo narys Juozas Galdikas siūlo peržiūrėti sprendimą dėl sovietmečio skulptūrų įkurdinimo Grūto parke. Jis pažymėjo, kad Kultūros ministerijos sprendimas dėl sovietmečio skulptūrų muziejaus steigimo buvo nepakankamai išnagrinėtas, nebuvo atsiklausta žmonių nuomonės. "Tokio muziejaus kūrimas yra uždelsto veikimo ideologinės diversijos bomba", - sakė Vilniaus miesto Sąjūdžio grupių suvienijimo "Labora" tarybos pirmininkas L. Kerosierius. Šia istorija turėtų pasidomėti teisėtvarkos institucijos ir Seimas.

• **BRANGSTA DUONA.** 40 proc. išaugusi miltų kaina paskatino 3-17 proc. padidinti "Vilniaus duonos" kepamos duonos ir bandelių kainas. Miltus pabrangino saugojimo išlaidos ir palūkanos, mokamos bankams už paimtas paskolas grūdams supirkti. Numatoma, kad savo produkciją netrukus pabrangins ir kiti gamintojai. (Pagal Eltos pranešimus)

Tarptautinių įvykių apžvalga

Algirdas Pužauskas

Gegužės 17 d. Izraelyje įvyko vyriausybės vadovo ir parlamento, turinčio 120 narių, rinkimai. Juose dalyvavo 78% piliečių. Kandidatus į parlamentą (knesetą) buvo iškėlusios net 32 partijos. Šalia svarbiausių Likud dešiniųjų ir Darbo partijos kairiųjų, aktyviai dalyvavo ir trys imigrantų iš buvusios Sovietų Sąjungos grupės. Patekti į parlamentą siekė ir Moterų partija, kuriai vadovauja buvusi Izraelio gražuolė, kovojanti už moterų teises. Viena nereikšminga grupuotė skelbė, kad sieks įteisinti kanapių rūkymą.

Rinkimai vyko tvarkingai 7,344 būstinėse, kurios veikė nuo 7 val. ryto iki 10 val. vakaro. Balsavimo teisę turėjo 4,285,428 piliečiai. Jiems reikėjo užpildyti du lapus: viename įrašyti būsimojo premjero, o kitame kneseto narių pavardes.

Izraelio vyriausybės va-

NAUJAS IZRAELIO VADOVAS

dovo – premjero vietą laimėjo Darbo partijos pirmininkas, 57 metų amžiaus Ehud Barak, buvęs Izraelio kariuomenės štabo viršininkas, aukštuosius mokslus baigęs JAV-se – Stanford universitete. Darbo partijos vadovu jis išrinktas 1996 m. E. Barak kariuomenėje ištarnavo 36 metus. Šiuose rinkimuose už E. Barak balsavo 56.1% rinkėjų, o už buvusį premjerą B. Netanjahu – 43.7%.

Išrinktajam premjerui daug padėjo keli buvę Likud partijos vadovai, B. Netanjahu kabineto nariai, susipykę su buvusiu premjeru. Jie atsiėmė savo kandidatūras, kad neskaidytų buvusio premjero priešininko balsų. Taip padarė ir populiarius arabų politikas Azmi Bishara, žinodamas, kad Izraelio piliečiai arabai balsuos už Darbo partijos kandidatą, jei nebus kandidato arabo. Premjerui B. Netanjahu daug pakenkė Likud partijos steigėjo sūnus Zeev B. Begin ir buvęs B. Netanjahu kabineto Krašto apsaugos ministras Y. Mordechai. Pralaimėjęs rinkimus, buvęs premjeras tuoj pasitraukė iš Likud partijos pir-

mininko posto.

Naujasis premjeras Ehud Barak pirmiausia aplankė Jeruzalėje Raudų sieną ir pasikėsiniame žuvusio premjero Ichako Rabino kapą. Po to jis nuvažiavo į kolektyvinį ūkį (kibučą), kuriame dar gyvena jo tėvai ir kuriame jis pats gimė ir augo. Pavardė "Barak" hebrajų kalboje reiškia žaibą. Tačiau jo tėvai išlaikė savo pavardę. Motina Esther ir tėvas Israel Brog yra kilę iš rytinės Europos. Dar jaunystėje susižavėję socialistinėmis idėjomis, jis atvažiavo į Palestiną. E. Barak motina paliko savo tėvus Varšuvoje, kur jie žuvo nacių okupacijos metais Treblinkos mirties stovykloje. Premjero tėvas atvyko į Palestiną iš Lietuvos šio amžiaus trečiojo dešimtmečio pradžioje. Premjero tėvai buvo kibucų steigimo pradininkai ir patyrė daug vargo dar prieš Izraelio įsteigimą bei per vėliau sekusius karus. Dabar premjero gimtasis kibucas "Mishmar Hasharon" augina vaisius. Vietiniai gyventojai didžiuojasi išauginę naująjį Izraelio vyriausybės vadovą.

DŪMA – UŽ JELCINĄ

Rusijos prezidentas Boris Jelcin parodė, kad jis dar turi pakankamai rėmėjų Rusijos Dūmoje. Gegužės 15 d. Dūma balsavo dėl penkių prezidentui iškeltų kaltinimų. Įstatymai reikalauja, kad kaltinimus paremtų mažiausiai 300 Dūmos narių iš 442. Tačiau, kaip jau buvo minėta, tik viena kaltinimą palaikė 283 rėmėjai. Daug parlamento narių šioje sesijoje visai nedalyvavo – "susirgo". Kiti susilaikė nuo balsavimo.

Kitas B. Jelcino laimėjimas buvo jo paskirto vyriausybės vadovo Sergejaus Stepasino patvirtinimas. Jau pirmame balsavime premjeras buvo patvirtintas 301 balsais. Prieš balsavo tik 55 Dūmos nariai. Tai buvo dar vienas smūgis komunistų partijai. Jos vadovas, pamatęs, kad didelė dauguma remia prezidentą ir jo paskirtąjį premjerą, pasakė pikta kalbą, kurioje pavadino B. Jelciną absoliučiu blogiu. Visi Dūmos nariai, kalbėjo Genadij Ziuganov, užmokės savo politinėmis karjeromis, kai balsuotojai rinks naują parlamentą. Toliau G. Ziuganov sakė, kad

Rusija per tūkstantį metų buvo imperija, kurios net Hitleris negalėjo sunaikinti, tačiau Jelcinas ir jo sėbrai ją suskaldė į gabalus. "Mums užtruko beveik penkis šimtus metų, kol priėjome prie Baltijos ir prie Juodosios jūros, o šandien mes esame atstumti nuo tų jūrų ir patiriame milžiniškus ekonominius bei moralinius nuostolius. Mes visi pažeminti, nes seneliai ir vaikai, moterys ir darbininkai yra apiplėšti. Mūsų šalies turtai išblaškyti arba pragerti. Mes praradome ne tik tai, kas buvo surinkta per paskutiniuosius tarybinius 70 metų, bet ir tai, kas sukaupta per visą Rusijos istoriją", - kalbėjo kompartijos pirmininkas.

Balso paprašęs liberalų demokratų partijos vadovas Vladimir Žirinovskij atkirto komunistų vadeivai, kad komunistai paaukojo dešimtis milijonų žmonių, atimdami jų gyvybes per septyniasdešimt metų. Kalbėtojas pranašavo, kad B. Jelcin bandys uždrausti komunistų partiją, paskelbdamas ją neteisėta.

Naujasis premjeras S. Stepasinas pažadėjo kviesti į

savo vyriausybę ir kai kuriuos buvusio premjero J. Primakovo kabineto ministrus. Kremliaus stebėtojai kalba, kad premjeras J. Primakov buvo tapęs populiariu, nes jis nieko nedarė, kad įveiktų ekonominę suirutę. Jo populiarumą lėmė tai, kad Rusijoje nebuvo pilietinio karo, naujos revoliucijos, masinių bado ar smurto žygių. Viskas "stovėjo vietoje". O tai politikoje vadinama "pastovumu". Tačiau nebuvo ir jokio judėjimo į priekį, nebuvo vykdomos tarptautinių bankų reikalaujamos reformos, kurias Rusija turėtų įgyvendinti, siekdama gauti Tarptautinio valiutos fondo pažadėtus pinigus – 4.5 milijardus dolerių.

"Los Angeles Times" paskelbė, jog toks pastovumas Rusijai pranašauja labai prastą ateitį. Nuo gėrimo ir rūkymo, nuo užteršto oro ir vandens vis trumpėja žmonių, ypač vyrų gyvenimas. Kasmet daugiau miršta, negu gimsta. Savos gamybos degtinė ("samagonas") ir prastas

(Nukelta į 3 p.)

Redakcijos skiltis

Karas energetikoje

Nesunku įsivaizduoti, koks sąmyšis kiltų čia, jei netikėtai nutrūktų elektros ir degių dujų tiekimas. Juk stauga išsijungtų ne tik kompiuteriai. Tuo tarpu Lietuva nuo pat pirmųjų nepriklausomybės atkūrimo dienų iki šiol tebegyvena energetikos krizės pavojaus akivaizdoje. Daugelis prisimena garsiąją 1990-ųjų blokadą, kurią Rusija iki šiol išuliai neigia.

Praėjus devyneriems metams po Kovo 11-osios, buvusių "šeimininkų" elgesys niekuo nepasikeitė: tie patys grasinimai, naftos tiekimo nutraukimai, sutampantys su bet koku savarankiškesniu Lietuvos žingsniu, po to sekantys tie patys išsisukinėjimai ir kaltinimai Lietuvos vyriausybei, mėtomi pagal žinomą posakį: "Patys muša, patys rėkia". Nuolatiniai kartojimai, kad Rusija turi savų strateginių interesų "Pribaltikoje". Jau seniai laikas viešai paklausti, koks tokios "strategijos" galutinis tikslas. Nors lietuviams jis puikiai žinomas, vis tik būtų gera proga išgirsti, kaip dabartinė Rusijos valdžia, išsiginanti bet kokios atsakomybės už pastutiniosios okupacijos laikotarpio nusikaltimus, jį formuluotų.

Įvairaus rango "patarėjai" vis nepamiršta priminti Lietuvai, kad ji privalo palaikyti gerus santykius su kaimynais. Bet juk toks reikalavimas būtinai kiekvienai valstybei. Ar pasaulio teisėje ir šiandien geri santykiai reiškia ne ką kitą, kaip pastovų nuolaidžiamumą smurtininkui?

Ūkiniai ryšiai su kaimyninėmis valstybėmis turi būti grindžiami tvarkingos prekybos taisyklėmis. Pirkėjui niekas nekomanduoja, kaip naudoti jo įsigytą prekę. Tačiau Rusijos valdžia ir prekybą seniai naudoja kaip šantažo įrankį, kaip priemonę kaimynų ūkiui žlugdyti. Pagauta už rankos, griebiasi pačios primityviausios demagogijos, žiūri į akis ir meluoja. Kažin kaip atrodytų Vakarų pasaulio žmogui, jei prekybos įmonė, jam pardavusi automobilį, čia pat įsakytų: "Bet su juo važinėsi tik mūsų nurodytomis kryptimis, vežiosi tik tai, ką mes tau leisime!" Arba kaip jam patiktų, jei vakar įsigytą prekę šiandien atimtų sakydami, kad šį rytą pakilo kainos?

Atrodytų, kad nūdienos pasaulyje to būti jau nebegalima. Deja, taip yra Rusijos santykiuose su kaimynais. Vakaryje pasaulyje džiūgaujama, esą Dūmoje pralaimėjo komunistai ir iš karto patvirtintas naujas Rusijos vyriausybės vadovas. O tuo pat metu dar net nebaigtos formuoti vyriausybės nariai savo kategoriškais įsakymais nutraukia naftos tiekimą Lietuvai, Dūma visai rimtai svarsto apie bet kokių ūkinių santykių nutraukimą su Latvija, o jos atstovai, pasitelkdami koki nors naivesnį Vakarų liberalą, tarptautinėms organizacijoms skundžia Estiją.

Pastarosiomis dienomis karas prieš Lietuvos energetiką ypač išsiplėtė. Pasipylė ir keistų sutapimų virtinė. Kažkas "nespėjo laiku atlikti" Ignalinos jėgainės patikrinimo darbų. Aišku, reikia ją sustabdyti. Gal mėnesiui, gal dar ilgiau. Tuo tarpu Lietuva degins mazutą, gamindama energiją šiluminėse elektrinėse. Gal tą patį, kurio taip reikės žiemos laike gyvenamųjų namų apšildymui? Tuo pat metu Rusija jau siūlo Gudijai tiekti elektrą "pigiau", nors Lietuva iki šiol ją tiekė pusvelčiui ir dar neatgavo skolos. Kažkieno įgaliojimai "Lietuvos energijos" pareigūnai ką tik bandė beveik slapčia pasirašyti naujas, Lietuvai visai nenaudingas energijos ūkio sutartis. Seimo nariai savo pašto dėžutėse randa "studijas", kad "Mažeikių nafta" gali dirbti tik vieningoje posovietinėje energetikos sistemoje, bei įrodinėjimus, kokius baisesius nuostolius Lietuvai jau padarė amerikiečių kompanija, kuri dar tik ruošiasi čia pradėti darbą.

Juozas Žygas

Greitai bus jau dešimtmetis, kaip Lietuva atsistatė. Manau visi žinojome, kad keletas metų bus paženklinėti dideliais sunkumais. Bet dabar jau devynetas metų praėjo, o niekas dar negerėja. Daug kas net blogėja. Nėgalima visko vien tik ant Rusijos krizės pečių sumesti. Ir pačioje Lietuvoje yra didelė krizė. Tai - vyriausybės krizė.

Taip rašydamas neturiu mintyje dabartinių įvykių, sąlygojusių vyriausybės pasikeitimą. Kalbu apie tai, kad dar nė viena vyriausybė nei valstybės atkūrimo plano, nei jos vizijos neturėjo!

Nesuprantu, kaip gali vyriausybės pareigūnai nerausdami kalbėti, kad gyvenimas pastoviai gerėja. Pavyzdžiui: "Mūsų ekonominiai rodikliai yra net geresni, nei mūsų kaimynų!" Įdomu, kas tuos rodiklius sudaro? Tokie tvirtinimai tik parodo, kad valdantieji didžiosios tautos dalies vargas visai nerūpi! Jeigu rūpėtų, tai nors kalbėtų, kaip reikia gelbėti tuos 28,000 ar 30,000 Lietuvos vaikų, kurie net mokyklos nelanko! Taip pat ir kaip padėti vaikams, kurie sąvartynuose maisto sau ieško. Be to, nėra ekonominių sąlygų šeimas kurti ar

vaikus auginti. Kuomet lietuvių kaimynai slavai gausėja, tai lietuvių vis mažėja. Šiuo klausimu reikėtų plačiai ir pastoviai kalbėti. Reikėtų pradėti rūpintis, kad lietuvių tauta neišsivaikščiūtų ir jau nebebūtų išmiršančiųjų tautų tarpe!

Nuo Kovo 11-osios iki šių dienų gyventojų skaičius sumažėjo apie 70 tūkstančių (taip yra, neskaitant okupantų išsinešdinimo). Tas mažėjimas vyksta beveik pastoviai. Negimusieji nužudymai turėtų būti jau viršija gimimų skaičių! Kaip gali tauta augti, kuomet šeimos vietą pakeitė jos pakaifalas - "mano draugas ar draugė". Valdžia su tokiais "šeimomis" turėtų pradėti kovą. Reikėtų žiūrėti, kad sugyventinių nebūtų įvairių mokyklų mokomajame personale, kad jie tokio savo gyvenimo būdo negalėtų kitiems perduoti. Taip pat ir parenkant aukštuosius pareigūnus, į tai reikėtų dėmesį atkreipti. Jų nereikia persekioti, bet nereikia ir globoti.

Privatizavimas - darbo vietų žlugdymas!

Toks privatizavimas, koks dabar vykdomas, tautos ūkiui yra labai kenksmingas. Tas G. Vagnoriaus pasigyrimas, kad praėjusiais metais, užsienio investicijos padvigubėjo, yra labai toli nuo tiesos! Tai nebuvo investicijų ieškojimas, bet "Garage sale"!

(Atkelta iš 2 p.)

savo ginkluotus vyrus. Ji pripažino, kad serbams gal bus leista palikti sargybas prie serbams šventų vietų ir svarbių tautinių paminklų. Komentatoriai spėlioja, kad ieškoma Jugoslavijos prezidentui S. Miloševićiui priimtinių išimčių, kad jis neatrodytų pralaimėjusiu. Serbų propagandai pasitarnavo JAV lėktuvų bombos, kurios prie Korisos kaimo užmušė 87 albanus pabėgėlius. NATO vadovybė tvirtina, kad serbų kariuomenė slapstosi už nekaltų civilių skydo. Daug serbų kariuomenės ir slapstosi, laukdami konflikto pabaigos.

• Prezidentas Bill Clinton pasveikino Izraelio premjero postą laimėjusį Darbo partijos vadovą E. Baraką ir pažadėjo jam JAV paramą. Palestiniečių teisingumo ministras išreiškė palestiniečių džiaugsmą. Jis sakė, kad balsotojai buvusį premjerą "iš-

PAŽADŲ NEBEUŽTENKA, DABAR REIKIA DARBŲ

Pusvelčiui buvo išparduotos pelningiausios įmonės. Investicijos turi sukurti naujas darbo vietas. O su Vagnoriaus "investicijomis" išėjo priešingai! Prieš privatizavimą "Telekome" buvo 10,000 tarnautojų. Vos metams praėjus liko tik 9,000. Sakoma, kad dar po kelerių metų teliks tik 5,000. Prieš danams privatizuojant cukraus fabrikus, jų buvo 4. O šį rudenį teliks 3, nes Marijampolės neveiks. Dar po poros metų toks pat likimas ištiks ir Pavenčių fabriką.

O koks likimas ištiks juose dirbusius žmones? Tai nėra tik buhalteriniai skaitmenys, bet žmonių gyvenimai. Tai šeimos ir maži vaikai! Ar vyriausybėms tai visai nerūpi? Atrodo, kad taip, nes nė viena vyriausybė dar nėra sukūrusi gamybinių darbo vietų. Jos tik padidino biurokratų - tranų skaičių, kurie nevykusius įstatymus nevykusiai (bet savanaudiškai) pri- taikydami, sunaikino daug įmonių ir darbo vietų!

Įdomu, kiek toli ir kaip ilgai tuo keliu dar bus galima eiti? Iki kitų Seimo rinkimų, bet ne toliau. O, kas po to bus? Atrodo, kad valdantieji šis klausimas niekuomet neišskyla. Turbūt jie tautos reikalais yra taip susirūpinę, kad apie save neturi laiko net pagalvoti. O pagalvoti ir atlikti savo sąžinės apyskaitą bei atgailą reikėtų!

Tarptautinių įvykių apžvalga

metė į istorijos savartyną".

• Neseniai išrinkto Škotijos parlamento tautininkai paskelbė gan nuosaikią savo nepriklausomybės programą. Tarp 5.1 mln. Škotijos gyventojų vos 80 tūkstančių moka senąją škotų (galų) kalbą. Religija irgi nekelia nesutarimų. Statistika rodo, kad tautininkų partijos narių yra daugiau tarp škotų katalikų, negu tarp protestantų anglikonų. Bene didžiausi skirtumai išskyla dėl futbolo žaidimo, bet škotų komandose žaidžia gana daug kalbančių su anglišku akcentu. Škotams daug svarbesni yra nedarbo ir ekonominio atsilikimo klausimai, sakė tautininkų partijos pirmininkas Alex Salmond.

• NATO vadovybė paskelbė, kad karo lėktuvai nuo kovo 24 d. numetė Jugoslavijoje apie 10,000 bombų, tačiau tik 12 iš jų sprogo vietovėse, kurių nebuvo numatyta bombarduoti.

rūkalas ("machorka") prideda prie širdies ligų išplitimo. Vien 1996 m. nuo apsinuodijimo alkoholiu mirė 35,000 rusai. Amerikoje tokių buvo 300.

Keliais sakiniiais

• NATO lėktuvai Jugoslavijos sostinėje sužalojo Švedijos ir Ispanijos ambasadų pastatus. Viena paklydusi bomba sugriovė nervų ligų ligoninę. Žuvo trys medicinos darbuotojos.

• Jungtinės Tautos įtraukė į Kosovo taikos paieškas Suomijos prezidentą Martti Artisaari. Jis kartu su JAV valstybės sekretorės padėjėju Strobe Talbot ir Rusijos atstovu V. Černomyrdinu posėdžiavo prie Maskvos esančioje vyriausybės viloje.

• Valstybės sekretorė Madeleine Albright, atsakydama į Senato komiteto klausimus, sušvelnino ankstyvesnius reikalavimus, kad Serbija išvežtų iš Kosovo visus

KAD PRAEITIS ATEIČIAI NEBEKLIUDYTU

(Tęsinys. Pradžia - 16 nr.)

Šiuose dokumentuose – išsipareigojimai netaikyti muitų, neriboti importo ir t.t.

Niekam ne paslaptis, kokia atsilikusi buvo Sovietų Sąjungos maisto pramonė. Nors Lietuvos įmonės neretai pagamindavo neblogų mėsos ar pieno gaminių, kurie buvo gerai vertinami Rusijoje ir kituose sovietų valdomuose kraštuose, tačiau nuo Vakarų šalių įmonių gerokai atsiliko tiek jų savikaina, tiek ipakavimo kokybė. Norint įveikti šį atotrūkį, reikia ir laiko, ir lėšų.

Taip pat jokia paslaptis, kad iš Vakarų šalių plūsta pigi, tačiau menkavertė produkcija. Lietuvoje, kur labai daug žmonių gauna mažus atlyginimus, tokios prekės – gana noriai perkamos. Nemažos reikšmės turi ir sovietmečiu išsiugdytas polinkis garbinti viską, kas "užsienietiška". Ji dar labiau pakursto spauda, kuri importuotojų savanau-diškus interesus pridengia net vartotojų teisių gynimu: atseit, vartotojas turi teisę pasirinkti. Tuo tarpu, kvietimą rinktis lietuviškas prekes patys Lietuvos laikraščiai neretai užpuola kaip pažeidžiantį vartotojo interesus arba išjuokia, vadindami jį provincialia, atsilikusia pažiūra. Tačiau įvežtinės produkcijos gausa žlugdo vietinius gamintojus, kurių konkurencinių galių stiprinimui neskiriama jokio dėmesio.

Kompanijos, bandančios užvaldyti naujas rinkas, skiria dideles pinigų sumas savo prekių reklamai, o neretai ne-

Jonas Jasaitis

vengia ir tyčinio vietinių įmonių žlugdymo. Lietuvoje po nepriklausomybės atstatymo jau ne kartą teko susidurti su vadinamuoju "dempingu", kai rinka tiesiog užverčiama labai pigiomis prekėmis. Kai vietinės įmonės bankrutuoja, įvežtinių prekių kaina netruka pakilti.

Labai pigiai nupirkę Lietuvos įmonės ir prisizadėję jas atnaujinti, naujieji savininkai dažniausia net negalvoja tuos pažadus vykdyti. Lyg koks anekdotas sklinda pasakojimas apie įmonę, parduotą už vadinamąją simbolinę kainą – vieną litą. O pirkėjai neretai dar reikalauja, kad Vyriausybė sudarytų jų veiklai išskirtines – lengvatinės sąlygas. Ne vienoje jau senokai išigytoje įmonėje jokia modernizacija net neprasidėjo, o darbininkai jau gana atleidimo lapelius. Lyg ir negražu įtarinėti, tačiau ar tik nebus tokie pirkimai dar viena konkurentų šalinimo priemonė? Juk kaip viskas paprasta: pigiai nupirkęs įmonę, galutinai ją sužlugdai ir lyg niekur nieko grįžti namo – į savo šalį. Atseit, čia nėra sąlygų verslui.

Vieša paslaptis ir tai, kad vadinamuosius pirkimo konkursus dažnai laimi tik "savieji" – papirkę pareigūnus arba tapę jų kompanionais. Grėsminga padėtis, pavyzdžiui, susidarė Klaipėdoje, kur, kaip rodo neseniai surinkta medžiaga, atvirai viešpatauja Maskvos banditų grupuotės, užregistravusios savo "įmones". Neseniai policija

sulaikė vieną iš Klaipėdos gaujų vadeivų, puotavusį prabangiame Palangos restorane su Rusijos saugumo tarnybų pareigūnais. Tačiau ar bus išsamiai ištirta, kokie bendri interesai juos sieja? Daug tamsių paslapčių slypi naujųjų Lietuvos turtuolių veikloje.

Šią savaitę visi laikraščiai pranešė, kad prireikė net specialios apskirties dalinio "Aro" pagalbos, kad teisėsaugos pareigūnai galėtų patekti į vilniečio Vidmanto Vasiliausko įmonę "W". Atidžiai išsiginčiję į šį pranešimą:

"Įmonė "W" buvo sturmuojama "kaip tvirtovė". Prieš tai beveik keturias paras ji buvo apgulta policijos pareigūnų. Įmonės biure buvęs apsaugos darbuotojas užsirakino ir naikino dokumentus, o firmos savininkas su policija bendravo telefonu. Dabar jis pasislėpė."

Kodėl policija net kelias paras bejėgiškai trypčiojo prie durų? Ar ne todėl, kad būtų suspėta sunaikinti svarbiausius įrodymus? Ar įmanomos tokios komedijos valstybėje, kurioje laikomasi įstatymų?

Praėjo daugiau kaip du naujosios valdžios veiklos metai. Deja, faktai akivaizdūs: nedarbas ir nusikalstamumas – dvi didžiausios Lietuvos blogybės – tik išbujojo. Valdininkijos sluoksnis dar labiau išsipūtė. Vyriausybės atstovai mėgo pabrėžti savo pasiekimus, bet jau darosi nebeaišku, kiek "laurų" čia atitenka valdžiai, o kiek natūraliems ūkiniams procesams, pačių žmonių iniciatyvai.

Lietuvos istorijos puslapiai

LAKŪNAS PIEŠĖ ANT MARŠKINIŲ SKIAUČIŲ

Susipažinau su Aleksandru Kostkum apie 1980 metus. Netrukus M.K.Čiurlionio dailės muziejus įgijo keletą tapytojo darbų iš Lietuvos aviacijos istorijos. Kūrinių turinys – tikroviškas. Tai lakūnų – jo paties draugų skrydžiai, žūtys.

Nutraukęs studijas Vytauto Didžiojo universiteto gamtos ir matematikos fakultete A. Kostkus toliau mokėsi Karo mokykloje, kurią baigus jam buvo suteiktas karo lakūno – piloto vardas. Kūrybos metraštyje lakūnas – tapytojas aprašė savo kūrinių istorijas.

1950 m. A.Kostkus buvo suimtas, nuteistas 25-erius metus kalėti ir ištremtas į

Vorkutą. Norėdamas palengvinti sunkų kalinio gyvenimą, paskubinti laiką, lakūnas pradėjo piešti. Pirmieji jo piešiniai buvo ant kalinių suplyšusių marškinių skiaučių, kuriuos gaudavo lagerio skalbykloje. Piešė tuo, ką turėjo: anglimi, pieštukais...

Grįžęs Lietuvon pirmasis nutapė paveikslų ciklą "Lietuvių kančios šiaurėje". Juose – didžiuliai niūrūs šachtų pastatai, šalia jų lietuviški kryžiai, kuriuos pastatė tremtiniai mechaninio cecho šaltkalviai. Daugelyje paveikslų pavaizduotas tyčinis žmonių žeminimas.

"Išvargusius, išbadėjusius žmones, parėjusius iš

darbo, tikrindavo parklupdytus ant sniego ar baloje, Kažkas grodavo akordeonu, kad "būtų iškilmingiau". Vieną kūčių vakarą lietuvius akordeonu užgrojo "Marija, Marija"... Klūpodami visi raudojome, o prižiūrėtojas keikėsi savais tradiciniais keiksmažodžiais..." – pasakojo man A. Kostkus.

Menu A. Kostkaus darbų parodos tremties tematika atidarymą Kauno paveikslų galerijoje. Tai buvo Sąjūdžio, Atgimimo metai. Atidarymas vyko prieš pat Gedulo ir Vilties dieną – birželio 14-ąją 1989 m. Laimingas autorius

(Nukelta į 5 p.)

PASAULIS IR LIETUVA

*** KODĖL NUTRAUKTAS NAFTOS TIEKIMAS LIETUVAI?** Lietuvos Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis naftos tiekimo Mažeikių naftos perdirbimo gamyklai nutraukimą įvardino kaip kulminaciją, sprendžiant klausimą, kas ateityje valdys Lietuvos Mažeikių naftos kompleksą. V. Landsbergis nurodė, kad "Lukoil" prezidentas Vagit Alekperov sakė, jog "Lukoil" pirkė dalį šio komplekso tik su sąlyga, jeigu gautų jo valdymo teises. V. Landsbergis pacitavo Rusijos Kuro ir energetikos ministerijos gegužės 19 d. teletaipogramą, kurioje prašoma sustabdyti naftos tiekimą į "Mažeikių naftos" gamyklą iki atskiro potvarkio. Joje nurodoma tariama priežastis, esą naftos produktų reikia lauko darbams Rusijoje. Agentūra Reuters pranešė, kad Rusijos ūkininkams degalų netrūksta. (INTERFAX, REUTERS, ELTA)

*** PASEKMĖS.** Mažeikių naftos perdirbimo gamyklos sustabdymas dėl iš Rusijos nebetiekiamos žaliavos sustabdys ir šalies ekonomikos augimą. Mažeikių įnašas į bendrąjį vidaus produktą sudaro apie 10 proc., o bendrovės mokami mokesčiai sudaro apie ketvirtadalį mokesčių įplaukų. Gamyklai ilgiau neveikiant, gali kilti infliacija bei išaugti dujų kainos. Analitikai mano, kad sprendimas greitai turėtų būti surastas, nes jis geriausiai atitiktų ir Lietuvos, ir Rusijos, daugiausia pajamų gaunančios iš žaliavinės naftos eksporto, interesus. (REUTERS)

*** BALTIJOS VALSTYBIŲ ŪKIS.** Kitąmet galima tikėtis, kad Baltijos šalių ekonomika atsigauna, mano Švedijos banko "Skandinaviska Enskilda Banken" (SEB) analitikai. Pasak Švedijos banko ekspertų, nuosmukio laikotarpį Baltijos šalims padės įveikti didelis Vakarų investuotojų pasitikėjimas šiomis valstybėmis. Švedijos bankas numato Lietuvos valiutos nuvertinimą: litas gali būti devalvuotas 10-20 proc., kadangi Lietuva – labiausiai nuo krizės Rusijoje nukentėjusi, turinti ir didžiausią einamosios sąskaitos deficitą. Estijos kronos ir Latvijos lato devalvavimo nenumatoma. (BNS)

*** ATEITIS.** Po dvejų-trejų metų apie 80 procentų Baltijos šalių stambiųjų įmonių bus užsienio investuotojų rankose, 80 proc. jų sudarys Šiaurės šalių investuotojai, pareiškė "Eesti Hansa Investeeringute" pirmininkas Joakim Helenius. Anot jo, tokia įvykių eiga – pozityvi, kadangi dabar Baltijos įmonės menkai įtrauktos į pasaulio procesus. Joms yra du keliai: "pališti po stambiųjų firmų skėčiu" arba išnykti. Bet šioje situacijoje svarbu rasti pusiausvyrą tarp užsienio ir vietos investuotojų, nes tai gali lemti tautinės tapatybės praradimą. (ETA)

*** NORAI.** Rusijos akcinė bendrovė - energetikos koncernas "EESR" norėtų savo elektros tinklus sujungti su Baltijos šalių ir Baltarusijos energetikos sistemomis bei sukurti regione didelį energetikos susivienijimą. Pasak "EESR" atstovo būtent tai bus viena pagrindinių koncerno vadovo Anatolijaus Čiubaiso vizito Vilniuje temų. (INTERFAX)

*** BALKANAI.** Atnaujinti NATO oro antskrydžiai netaikyti į antrąjį didžiausią Jugoslavijos miestą Novi Sadą. Žinių agentūros Beta duomenimis, naktį NATO bombardavo Serbijos elektrines. NATO atstovas spaudai generolas Walter Jertz sakė, kad prieš Jugoslaviją ketinama siųsti dar daugiau karo lėktuvų. Vokietijos Gynybos ministras Rudolf Scharping, kalbėdamas su NATO būstine iš Makedonijos, kur jis lankėsi albanų pabėgėlių stovykloje, sakė, kad politinį Jugoslavijos krizės sprendimą galima pasiekti, dar labiau sustiprinus karinius veiksmus. (REUTERS, DPA)

*** PROTESTAI GUDIJOJE.** Baltarusijoje opozicijos šalininkai surengė eitynes ir mitingą, reikalaudami išlaisvinti politinius kalinius, tarp jų ir buvusį ministrą pirmininką Michailą Čigirį. Demonstrantai pražygiavo centrinėmis Minsko gatvėmis, nešini transparantais su užrašais "Išlaisvinti visus prezidento Aleksandro Lukašenos oponentus, laikomus kalėjimuose!", "Stabdyk terorą!". Eitynėse dalyvavo visų didžiausių Baltarusijos opozicijos partijų vadovai. (INTERFAX)

*** SUJUNGIMAS.** Numatoma pasirašyti susitarimą dėl Rusijos ir Baltarusijos elektros energijos sistemų sujungimo. Tai leis eksportuoti Rusijos elektros energiją į Vakarus. (BELTA)

*** A. LUKAŠENKA TVARKO ŪKĮ.** Baltarusijos prezidentas Aleksandras Lukašenka pasirašė įsaką, kuriame įsakė kainoms šalyje nedidėti. Baltarusija ketina papildyti 1999 biudžetą 600 milijonų JAV dolerių, gautų pardavus kai kurias valstybines įmones. (BELTA, REUTERS)

*** UŽKLIUVO IR UKRAINA.** Kijeve Ukrainos rusų suvažiavimas pasisakė prieš dabartinio Ukrainos prezidento Leonido Kučmos kandidatūrą netrukus įvyksiančiuose prezidento rinkimuose todėl, kad L. Kučma neįvykdė ankstesnio rinkiminio pažado įteisinti rusų kalbą Ukrainoje oficialiąja kalba. (INTERFAX-UKRAINA)

LAKŪNAS PIEŠĖ ANT MARŠKINIŲ SKIAUČIŲ

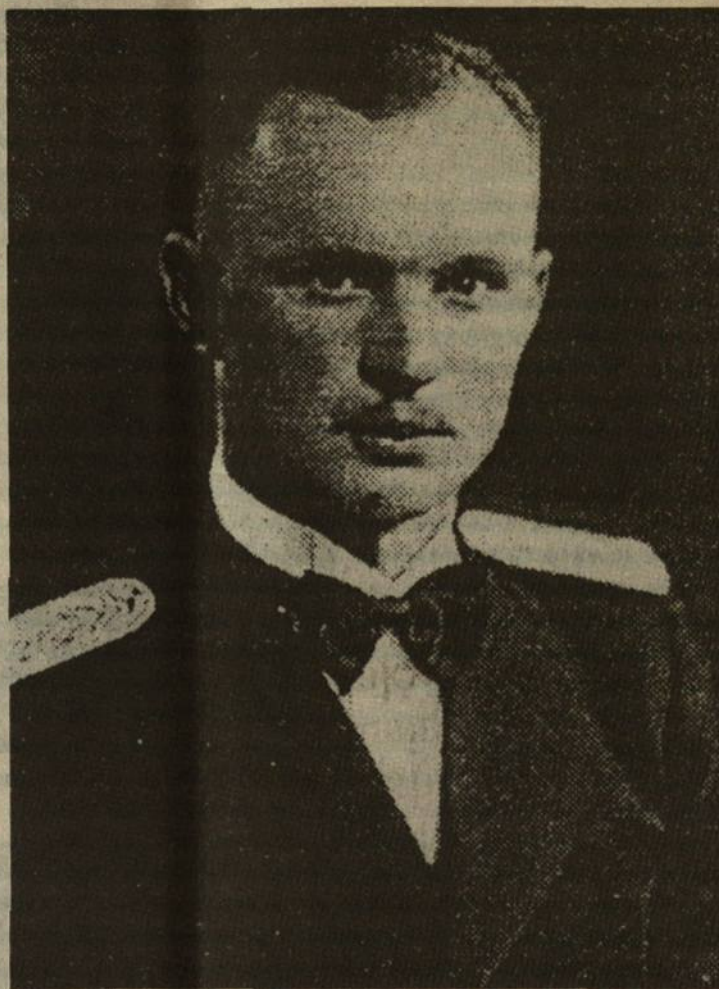
(Atkelta iš 4 p.)

žiūrėjo į minią žmonių, atidžiai žiūrinėjančią paveikslus. Tarp svečių buvo ir sugrįžusių iš tremties. Jie su ašaromis akyse dėkojo dailininkui už šurpiausių pergyvenimų pavaizdavimą, už atminties išsaugojimą... Šiurpūs autoriaus pasakojimai giliai įstrigo atmintin:

"...Kaliniai, įsikinę į roges, lydimi sargybinių su šunimis, tempia karstą – dėžę su mirusiųjų kūnais, kuriuos laidojant sargybiniai dar kartą persmeigdavo mirusiojo krūtinę... Po lagerio kalinių streiko ėjome per kraujo klanus ir dar nesurinktus lavonus..."

Gyvendamas tėvų sodyboje šalia Kauno meno mokyklos, A. Kostkus domėjosi dailės istorija ir tapė žymiuosius dailininkus: J. Didžioką, V. Eidukevičių, J. Vienožinskį... A. Kostkus labai domėjosi šv. Rašto siužetais, sukūrė darbų ciklą "Tikiu Dievą Tėvą", "Stacijos".

Kai lakūno akys pavargo ir saulė jam ne taip skaisčiai švietė, jis sukūrė darbų ciklą "Neregio elegija". Šie kūriniai buvo išstatyti Kauno ar-

Dim. mjr. Aleksandras Kostkus-Kostkevičius (1912-1999)

chyvo parodų salėje. Parodą apžiūrinėjau drauge su autoriumi, užsirašinėjau įdomų jo pasakojimą.

Kai paklausiau, kodėl kūrinyje "Requem" vyrauja linksmos spalvos, atsakė: "Mirtis priglobia bejėgį žmogų, išvaduoja jį ne tik nuo se-

natvės, bet ir ligų, kančių, įvairiausių nemalonumų. Kelionė, išeinant iš gyvenimo turi būti džiaugsminga, mirtį turi lydėti džiugūs garsai..."

Aldona Rimdeikienė
Iš Kauno krašto laikraščio
"Tėviškės žinios"

TRUMPA PREZIDENTO VIEŠNAGĖ ČIKAGOJE

Edvardas Šulaitis

Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus, atvykęs į savo antruosius namus – Čikagą, džiaugėsi galėjęs bent trims dienoms ištrūkti trumpoms atostogoms. Bet ir jų metu jis negalėjo visiškai atitrūkti nuo visuomeninio pobūdžio pareigų. Ši išvyka buvo suplanuota jau seniai, kuomet jo Alma Mater – Illinois Technologijos institutas, kurį baigė 1960 metais, jam nutarė įteikti garbės daktaro laipsnį.

Tačiau, susikomplicavus politinei padėčiai Lietuvoje, ši jo išvyka į Čikagą vienu metu atrodė nebeįmanoma. Tik reikalams vėl pasisukus į

gerąją pusę, ji galėjo įvykti, nors ir prasidėjo viena diena vėliau, negu buvo planuota. Prezidentas Valdas Adamkus Čikagoje atsirado gegužės 13 d. Čia jo laukė kiek anksčiau Čikagą pasiekusi žmona Alma, irgi nestokojusi ankstesnių pažįstamų dėmesio.

Nors šis Lietuvos prezidento vizitas buvo privataus pobūdžio, tačiau jis negalėjo išvengti ir oficialesnių pasirodymų bei susitikimų. Gegužės 14 d. aukštasis svečias dalyvavo Lietuvos konsulato 75-rių metų sukakties minėjime, įvykusiame Čikagos centre – tame pastate, kur yra

dabar įsikūręs Lietuvos generalinis konsulas. Čia be Gen. kons. Giedriaus Apuoko ir jo žmonos Editos dalyvavo ir Garbės konsulas Vaclovas Kleiza su žmona Asta, Lietuvos ambasadorius JAV Stasys Sakalauskas, Garbės konsulė Klyvlende Ingrida Bublienė. Buvo ir daugelio valstybių konsulai bei aukštųjų amerikiečių pareigūnų atstovai, lietuvių visuomenės veikėjai.

Kitos dienos rytą vienoje iš Navy Pier pastato salių įvyko Illinois Technologijos instituto diplomų įteikimo iškilmės. Valdo Adamkaus kalba buvo neilga, bet labai ge-

"Tėviškės" parapijos vadovas vysk. Hansas Dumpys dėkoja Lietuvos Prezidentui Valdui Adamkui už apsilankymą parapijos šventovėje.
E. Šulaičio nuotr.

rai apgalvota. Joje Prezidentas iškėlė savo gyvenimo pradžios Amerikoje sunkumus, pagarbą jį prigludusiai valstybei, ištikimybę savo gimtajam kraštui.

Šios iškilmės, kuriose dalyvavo tūkstantinė minia, buvo pradėtos Lietuvos himnu, kurį sugiedojo "Dainavos" vyrų oktetas. Po kelių amerikiečių kalbų Valdui Adamkui buvo įteiktas garbės daktaro laipsnis. Prezidentas vėliau sakėsi, kad buvo sujaudintas, kuomet išgirdo skambantį Lietuvos himną, nes to nesitikėjo. Taip pat jam nekasdieniškai atrodė gausios publikos parodytas dėmesys.

Paskutinė jo viešnagės diena – sekmadienis – buvo skirtas apsilankymui dviejose lietuvių bažnyčiose. Pirmiausia jis atvyko į Čikagos lietuvių evangelikų liuteronų "Tėviškės" bažnyčią Marquette Park rajone. Čia susirinko tikintieji ir iš kitų lietuvių evangelikų parapijų, atvykę pagerbti Lietuvos prezidentą.

Pamaldų metu pamokslą pasakė vysk. Hansas Dumpys, o maldas skaitė kitų parapijų atstovai – kun. Jonas Juozupaitis ir diakonė Erika Dilytė – Brooks. Gražiai giedojo parapijos choras, vargoninkaujant muzikui Arūnui Kaminskui. Minint šios parapijos buvusio vargonininko, komp. Vlodo Jakubėno gimimo 95-įjį gimtadienį, tas choras, diriguojamas Ričardo Soko, sugiedojo šio kompozito-

riaus harmonizuotą evangelikų giesmę "Tyloj Tu švenčiamasis". Aukštasis svečias čia buvo apdovanotas gėlėmis ir kitomis dovanomis, pasikalbėjo su parapijiečiais.

Tačiau čia Prezidentas negalėjo ilgiau užsibūti, nes turėjo važiuoti į Lemontą, kur jo taip pat laukė tikintieji, susirinkę Palaímintojo Jurgio Matulaičio lietuvių katalikų misijos koplyčioje. Po pamaldų Valdas Adamkus buvo pakviestas kalbėti susirinkusiems. Jis trumpai apibūdino susidariusią politinę įtampą Lietuvoje, tačiau ją vadino ne krize, o tik "politinės brandos egzaminu demokratinėje visuomenėje". Nurodęs, jog jam reikėjo priimti greitą sprendimą dėl buv. ministro pirmininko G. Vagnoriaus, Prezidentas pažymėjo, kad jis dėl to sau prisiima atsakomybę. Tačiau jis pabrėžė, kad nei ši įtampa, nei sunki ekonominė padėtis nėra tokie pavojingi dalykai, kiek Lietuvos žmonių žema moralinė, dvasinė būklė. Tai jį labiausiai jaudina. Jis kvietė ir susirinkusius į tai įsigilinti ir ateiti į pagalbą.

Išėjęs į koridorių, aukštasis svečias dar kurį laiką spaudė tautiečių rankas, persimetė trumpais pokalbiais su senais pažįstamais ir draugais. Nors ir buvo pakviestas ateiti į didžiąją PLC salę, kur buvo susirinkę apie 500 tautiečių, jis turėjo atsisakyti, nes palydovai išpėjo, kad jau reikia vykti į oro uostą.

Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus Pasaulio Lietuvių centre Lemonte tarp savo gerų pažįstamų – solisto Stasio Baro ir dr. Antano Razmos.
E. Šulaičio nuotr.

Turi apie ką pasikalbėti Lietuvos Prezidentas V. Adamkus ir visuomenininkė Irena Kriaučiūnienė. E. Šulaičio nuotr.

BRONYS RAILA PRIMENA

(Iš knygos "Kitokios Lietuvos ilgesys". V., 1993)

Naujų politiškai geografinių sąlygų sudarymas Rytų Europoje ir visos statistikos iškalbingai rodo, kiek vos per porą dešimtmečių maskolinis bolševizmas demografiškai, ekonomiškai ir kultūriškai surusino Lietuvą ir dar labiau Latviją ir Estiją. Laimėjęs karą, kremlinis bolševizmas atsisakė savo neva internacionalinio, "draugiatautinio" pobūdžio ir jau nebeslepia užsimojimų visas pavergtas nerusiškas tautas ne tik politiškai ir ūkiškai susovietinti, bet taip pat kultūriškai ir net kalbiškai surusinti.

Tad mūsų žemėje ir aplink mus vyksta skubotas ir nedažnai istorijoje tokiu cinišku atvirumu (kaip ypač Karaliaučiaus srityje...) pasireiškiantis tarptautinis kriminalas. Ar Vakarai tam priešinasi, tuo rūpinasi, ar bent piktinasi? Čia kartais pastudijuojamas Kremlius pavergtų kraštų išlaisvinimas, bet tik ligi pusiaukelės, ligi tiek, kiek jie galėtų trupučiuką atsipalaiduoti nuo išskirtinės rusiškos hegemonijos. Bet kaip tos tautos turėtų vėl atgauti visišką politinę laisvę ir kaip komunistinės santvarkos, pvz., ekonominėje srityje, galėtų būti atstatomos demokratijai, apie tai tylima,

nes galbūt tuo netikima ir laikoma neaktuali reikalu.

Vakarų pasaulis, kaip žinoma, dėl to nėra nė piršto pajudinęs ir apskritai nėra daręs jokių konkrečių žingsnių Rusijos pavergtų tautų laisvinimo kryptimi. Jis net ir kalba nebedaug, išskyrus protarpiais beveik intymią paguodą ar Amerikoje ypač prieš rinkimus palinkėjimo žodžius, kurie per tokį ilgą laiką mūsų daugelį ir šildyti nustojo. Generolai dar pašneka karingai, kai išeina pensijon, o politikai, kol opozicijoje. Bet kai tik valdžia laimi, visi ankstesnieji "pasipriešinimai" ir "konfrontacijos" bolševizmui pasikeičia troškimu su bolševizmu derėtis, kompromisų ieškoti ir, saugok Dieve, nevaidinti "pasaulio policininko".

Bet ko daugiau iš Vakarų galima norėti, kai komunistinius kraštus jie kartais dar riebiai paremia, idant šieji geriau galėtų vesti, kaip sakoma, "savarankišką komunistinę politiką" ir tuo kiečiau išlaikytų diktatūrą ant masių sprando (kaip Jugoslavijoje, Rumunijoje, Lenkijoje)? Kaip visada, pirmiausia godūs išplėsti ekonominius mainus, jie ypač į didžiulę Rusiją vis tiesia ir tiesia glau-

desnio, nors nelabai sėkmingo, bendradarbiavimo tiltus.

Mum nebuvo ir nėra kito kelio, kaip tik patiems kelti sunkiausią našą, patiems domėtis išlaisvinimo, liberalizacijos ar rusifikacijos procesais. Mūsų pareiga sugebėti atskirti pelus nuo grūdų, vienus procesus lengvinti ir skubinti, kitus kliudyti, permesti savo prietilčius ir statyti tiltus į patriotinio Lietuvos gyvenimo pagrindį ir į sovietinę visuomenę, kol ten tautinės garbės ir savarankumo idėja tebėra savaip gyva ir, jei tikėtume liudininkais, ne silpnėjęs jaunojoje generacijoje, kokio ji buvo fiziškai išnykstančioje ir okupanto sunaikintoje senesnėje generacijoje.

Bronys Raila 1983 m. rugsėjo mėn. kalba Čikagoje.
Martin Nagis nuotr.

Po knygos "Vaivos rykštė" pristatymo 1981 m. Klyvlende Broniui ir Danetai Railoms buvo įteikti Miesto raktai ir garbės piliečių pažymėjimai. Iš kairės: Bronys Raila, tuometinis miesto meras G. Voinovich ir Daneta Railienė su mero dovanomis.
Thomas Marner nuotr.

TAUTOS FONDO NARIŲ METINIS SUSIRINKIMAS

(Pabaiga. Pradžia – 21 nr.)

• Šiuo metu su Lietuvos Švietimo ir mokslo ministerija vykdoma programa – apdovanoti premijomis 1999 m. gimnazijų ir vidurinių mokyklų abiturientus. Bus paskirta 150 premijų geriausiems moksleiviams, atsižvelgiant ir į jų susidomėjimą visuomenine veikla.

• Kaune veikia Kanados valdžios finansuojamas Kredito unijų centras, kurio tikslas steigti kredito unijas Lietuvoje. Su centru pagalba ir priežiūra jau įsteigtos 23 kredito unijos – daugiausia ūkininkų. Ūkininkai čia sukaupta savo uždarbių, o pavasarį palankesnėmis sąlygomis nei bankuose gali gauti paskolas sėkloms, trąšoms ir reikmenims nusipirkti. Šios kredito unijos dirba sėkmingai ir labai tvarkingai. Tautos fondas 1998 m. investavo \$10,000 į penkias ūkininkų kredito unijas ir šiais metais žada savo investavimą padidinti.

• 1998 m. spalio 17 d. mirė žymus lietuvių visuomenininkas ir TF tarybos vicepirmininkas inž. Pijus

Jaunutis Nasvytis. Tautos fondas prarado veiklą ir entuziastingą darbuotoją, lietuvių visuomenę neteko tauraus nario. Jo vieton pakvies-tas Kęstutis K. Miklas.

• TF tarybos narė Vaiva Vėbraitė išvyko į Lietuvą. Ji pakviesta svarbioms Švietimo ir mokslo viceministrės pareigoms. Jos vietą TF taryboje užima Kostas Norvila.

• 1999 m. vasario 25 d. mirė Niujorko lietuviškos visuomenės veikėjas, TF uolus valdybos narys kpt. Jonas Klivečka.

TAUTOS FONDE ĮKURTI ŠIE SPECIALŪS FONDAI

• **Henriko Blazo žurnalistikos stipendija.** Alfonsas ir Inga Tumai, atšventę savo 50 metų vedybinio gyvenimo sukaktį, nutarė pagerbti Ingos Tumienės-Blazaitės tėvą Henriką Blazą, per Tautos fondą įsteigdami 300 dol. metinę Henriko Blazo žurnalistikos stipendiją. Kandidatą stipendijai parinks Vilniaus universiteto Žurnalistikos katedra. Pirmoji kandidatė jau parinkta.

• **Ramučio Bulotos fon-**

das. Eugenija Bulotienė ši fondą įkūrė savo sūnaus atminimui, Tautos fondui paaukodama \$12,000. Kiekvienais metais Šv. Velykų netu Tautos fondas per savo atstovybę perves \$2,000 Rytų Lietuvos, mokykloms ir mokytojams paremti. Kandidatus paramai atrinks Tautos fondo atstovybės pirmininko pavaduotojas dr. K. Garšva ir dr. S. Trepšys. Pirmasis šios paramos padalinimas jau įvykdytas.

• **DVA fondas.** Danutė ir Vytautas Anonai Tautos fondui paaukojo žemės sklypą, *Petersburgh, New York*, kurį pardavus bus įkurtas fondas Lietuvos aukštosiose mokyklose studijuojančiam jaunimui paremti.

• **Vytauto Norkūno fondas.** Ben Norkūnas paaukojo Tautos fondui savo posūnio Vytauto Norkūno palikimą (\$6,370), kad būtų įsteigtas šio vardu fondas. Fondo palūkanos skiriamos Karaliaučiaus krašto mokykloms ir mokytojams paremti. Parama

bus vykdoma pagal Tautos fondo atstovybės Lietuvoje rekomendacijas.

• **Giedrės Sidrienės fondas.** Savo žmonos Giedrės atminimui dr. Rimvydas Sidrys Tautos fondui paaukojo \$150,000 įkurti specialiam fondui, kuris remtų Rytų Lietuvos mokyklas ir mokytojus. Parama skiriama iš fondo palūkanų. Ją skiria Lietuvoje

sudarytas ir oficialiai įregistruotas Giedrės Sidrienės fondas, į kurio tarybą įeina buvęs Švietimo ir mokslo ministras Z. Zinkevičius, "Vokutos" redaktorius J. Vercinkevičius ir kiti. Kad fondas jau pradėtų veikti 1998 m., dr. Sidrys, be bendros fondo sumos, papildomai paaukojo \$5,000.

Tautos fondo inform.

Jono Tamulaičio foto darbų parodos atidaryme susitiko kultūrininkai – J. Žilėvičiaus-J. Kreivėno muzikologijos archyvo vedėjas Kazys Skaisgirys (kairėje) ir ilgametis "Margučio" radijo programos pranešėjas Petras Petrutis.

E. Šulaičio nuotr.

Jaunimo puslapis

Skyriaus vedėja – Rita Augienė

JAUNUČIŲ KREPŠINIO ŠVENTEI PRAĖJUS

Tiek pavieniai asmenys, tiek ir organizacijos per savo gerus ar blogus darbus įgauna tam tikrą įvaizdį. Gana dažnai, nežinodami, kaip po to elgiamasi, būna nelengva pakeisti jau susidarytą žmonių nuomonę. Lietuvių išeivijos sportininkai yra viena iš tokių grupių, kuriai daug metų buvo priskiriami neigiami vertinimai. Ar tuometiniai sportininkai buvo juos "užsitarnavę" pelnytai, ar ne, nežinau, ir ne šio straipsnio tikslas tyrinėti, kas ir kodėl įvyko praeityje. Tik atsimenu, kad tuo metu, kai pati sportavau, mokydamasi pradžios mokykloje, vėliau gimnazijoje ir universitete, būdavo labai nesmagu girdėti blogus atsiliepimus apie sportininkus. Juk kalbant apie sportininkus, buvo kalbama ir apie mane. O aš sportą labai vertinau ir didžiavausi būdama sportininke – lengvaatlete, tinklininke.

Šiemet gegužės 1-2 d.d. Klyvlende vyko ŠALFASS-gos jaunučių krepšininų sporto šventė. Į ją suplaukė apie 600 krepšininų, jaunų berniukų ir mergaičių – nuo 6 iki 16 metų amžiaus, jų treneriai ir tėvai. Jie atvyko iš Čikagos, Detroito, Hamiltono, Niujorko, Filadelfijos, ir Toronto. Teko ir man jose dalyvauti, bet jau ne kaip sportininkei, bet kaip žiūrovei, vieno sportininko mamai. Į viską, kas vyko, galėjau pažiūrėti objektyviai.

Tai buvo nepaprastai gražus vaizdas: jauni žmonės suvažiuavo rungtyniauti, draugauti, net melstis su draugais lietuviais. O dvasia, kurią sukūrė suvažiuavęs jaunimas, buvo nekasdienė. Visi to savaitgalio įvykiai mane taip pakiliai nuteikė, kad savo išpuodžiais noriu su kitais pasidalinti. Manau kad tie, kurie nepagailėjo laiko ir atvyko stebėti rungtynių, sutiks su mano nuomone.

Sakyti, kad šventė praėjo sėkmingai, būtų šio įvykio sumenkinimas, nes ji praėjo fantastiškai! Bet kokia to priežastis? Man rodos, sėkmė priklausė nuo dviejų pagrindinių veiksnių, t.y. nuo organizatorių ir dalyvių. Kadangi rungtynės vyko Klyvlende, visa atsakomybė ir darbų našta teko Lietuvių sporto klubui "Žaibas", jo pirmininkui Vidui Tatarūnui ir visam jo štabui. Šventė buvo tobulai suruošta ir įvykdyta – geriau, negu kas galėjo tikėtis. Ne paslaptis, kad suruošti tokio masto šventę reikia daugelio

rankų, ryžto, pasiaukojimo ir dėmesio šimtams klausimų. O sėkmė įrodė, kad "Žaibo" vyriausieji vadovai patys daug sugeba ir turi labai gerą užnugarį tarp sportininkų tėvų, moka juos išjudinti ir įtraukti visur, kur tik pagalbos reikia.

Pagalvokime, ką reiškia suruošti tokią šventę. Skaičiai dideli: sportininkų – 600, komandų – 53, rungtynių – arti 80. Viską įvykdyti reikėjo per pusantros dienos, tiksliau pasakius, per 13 valandų. Šeštadienį rungtynės vyko 5 skirtingose salėse. Keturios iš jų yra *Mentor, OH* priemiestyje, kuriame mokytojų "Žaibo" pirmininko Tatarūno žmona *Marianne*. Jos dėka buvo įmanoma toje apskrityje sales išnuomoti. Salė *Borro-meo* seminarijoje *Euclid, OH*, yra ta pati, kurioje treniruojasi "Žaibo" krepšinininkai. Sekmadienį dalis baigiamųjų rungtynių vyko Dievo Motinos parapijos salėje, kurią "Žaibas" laiko savo namais. Kiekvienoje salėje buvo atsakingas asmuo, kuris prižiūrėjo, kad viskas sklandžiai vyktų, kad vienos rungtynės sekų paskui kitas, kad būtų atvykę samdyti teisėjai. O kiek reikėjo teisėjų 80 rungtynių? Ne tie patys juk teisėjavo, nes ir jie nestovi vietoje, bet bėga pirmyn-atgal, kartu su žaidėjais.

Antroji priežastis, turėjusi lemiamos reikšmės šventės sėkmei, buvo pačių sportininkų ir jų tėvų elgsena! Buvo stebėtina, kad visi visur atvyko laiku, nieko nereikėjo raginti, stumti. Supraskite, kad tai nebuvo taip lengva. Dažnai du tėvai nespėdavo visų savo vaikų vežioti iš salės į salę, nes rungtynės vyko skirtingose salėse ir ne visos salės buvo arti viena nuo kitos. Tėvai savo šeimai vos spėdavo parūpinti užkandžius, nekalbant apie tikrą valgį. Tėvams – didžiausia padėka, kad įtraukia savo vaikus į lietuvišką sportą, kad juos syki ar du per savaitę veža į treniruotes, aukojasi, moko savo vaikus kukliai priimti laimėjimus, o pralaimėjus paspausti ranką nugalėtoju. Be abejo, ta sportiškumo ir geraširdiškumo dvasia, kuri taip akivaizdžiai buvo jaučiama visą savaitgalį, nebuvo joks atsitiktinumas, bet šimtus valandų trukusio šeimyninio auklėjimo pasekmė.

Žaidynių eiga buvo labai gerai iš anksto apgalvota ir suplanuota. Šeštadienį visos

rungtynės baigėsi maždaug 4:30 v.p.p. Tai buvo labai svarbu, nes sportininkams buvo duota užtektinai laiko grįžti į viešbučius, nusiprausti ir pasiūvošti sekančiam šventės punktui – šv. Mišioms. Mišios, kurias aukojosi kun. Gediminas Kijauskas, įvyko Dievo Motinos parapijos šventovėje 6:30 v.v. Suskaičiuota, kad Mišiose dalyvavo apie 550 žmonių. Bažnyčia seniai nebuvo mačiusi tiek daug jaunų žmonių!

Praeityje sportininkai būdavo kritikuojami, kad per sportą praleidžia Mišias. Iš kur atėjo mintis suruošti šv. Mišias sportininkams prieinamu laiku? Praeitais metais, rungtynėms vykstant Detroito, panašios Mišios buvo suorganizuotos Ritos Giedraitienės iniciatyva. Deja, tuomet tai buvo dar naujiena, gal neužtektinai išreklamuota. Ir dalyvių buvo nedaug. Šiais metais žaidynių organizatoriai priėmė Eglės Laniauskiene pasiūlymą tęsti šią tradiciją. Jos dėka patys sportininkai dalyvavo šv. Mišių metu. Kiekvieno klubo atstovai skaitė Mišių skaitinius ir maldas, nešė aukas, giedojo. Pamokslas buvo taikomas sportininkams. Buvo perskaityta sportininkų priesaika. Kadangi rungtynės vyko keturiose skirtingose patalpose, nebuvo įmanoma suruošti atidarymo iškilmų. Mišios atstojo atidarymą ir tapo bene gražiausiu žaidynių momentu, jungiančiu visus dalyvius. Visi skirstėsi iš bažnyčios su tikrai pakilia nuotaika.

Jau laikas sportininkus vertinti teigiamai. Jie tą savaitgalį įrodė, kad moka rungtyniauti sportiškoje dvasioje, kultūringai elgtis, džiaugtis, melstis. Jie yra išskirtinė grupė, kuria išeivijos lietuviai gali didžiuotis. O tai labai svarbu, išlaikant lietuvių išieivijoje. Gal per sportą atsirado didesnis susidomėjimas viskuo, kas lietuviška: kalba, istorija, kultūra, daina.

Tikrai sveikinu visus šventės rengėjus ir dalyvius. Linkiu dar ilgai rankų nenuleisti. Kviečiu visus remti šį jaunimą, nes sportuojantys neturės nei laiko, nei noro veltis į pagundas, viliojančias šiuolaikinį jaunimą. Valio visiems Klyvlendo žaibiečiams, prisidėjusiems bet kuriuo būdu! Dalyvių džiaugsmas tebūna jums atpildas už jūsų tylų, kuklų, asmeninį naudą nesiekiantį įnašą.

Rita Kliorienė

Neseniai atvykusiems į Ameriką IMIGRANTAI IR PABĖGĖLIAI

Raimonda Mikatavage
26

Kaip pradėti savo verslą

Jau tapo Amerikos gyvenimo realybe, kad kasmet vis daugiau žmonių imasi individualaus verslo. Galime sutikti daugybę žmonių, siūlančių profesines, konsultacines ar kitas paslaugas pagal sutartis. Dar kiti imasi verslo savo namuose.

Imdamiesi verslo, turite gerai ištyrinėti padėtį ir pasikalbėti su tais žmonėmis, kurie jau verčiasi tuo, ką jūs ketinate daryti. Daug iniciatyvių verslininkų nevykdo nė vienos iš šių sąlygų ir per pirmuosius keletą metų sužlunga. Privalote aiškiai suvokti, kokį verslą ketinate pradėti. Susiraskite šia veikla užsiimančias firmas ir pasikalbėkite su jų savininkais. Pabandykite išsiaiškinti, kokia rizika slypi šiame versle, kokie reikalavimai leidimui (licencijai) gauti, kokios gali būti kliūtys ir kokių reikia sugebėjimų, kad įveiktumėte kasdieninius sunkumus. Pasvarstykite, ar jūs pasižymite tokiais sugebėjimais?

Dar viena priežastis, dėl kurios žlunga smulkus verslas, yra lėšų stoka. Vidutiniai verslo pradžios kaštai yra beveik 30 000 dolerių. Daugelis verslininkų randa būdų, kaip pradėti verslą be šių pradinių išlaidų – jie pradeda savo veiklą namuose. Žurnalo "Entrepreneur Magazine" duomenimis kas 11 sekundžių (!) kas nors pradeda verslą savo namuose. Tokio verslo sėkmės laipsnis aukštesnis, nei vykdomo ne namuose yra jau vien todėl, kad šiuo atveju finansiniai įsipareigojimai yra mažesni.

Per išstisus šimtmečius Amerikos imigrantai įrodė, jog jie sugeba pasiekti puikių rezultatų, įvertindami aplink save esančią rinką, panaudodami savo sugebėjimus daug ką pateikti kitaip, išmintingai dirbdami ir neprarasdami atkaklumo, nepaisant iškilusių kliūčių. Kaupdami patyrimą, kol dirbate amerikiečiui darbaviui, nuolatos dairytės, ar nėra galimybių padaryti dar daugiau pačiam sau. Darbo

vietos išsaugojimas Amerikoje jau tampa praeities atgyvena. Dirbdami kitiems, sukaupkite patirtį ir svarstykite, ar įgytos žinios neleis-tų pradėti nuosavo verslo. Panašiai, kaip išskirstydami investicijas, pasiekiate, kad investuoti pinigai būtų saugesni, taip ir suradę kelis pajamų šaltinius jausitės tvirčiau.

Paverskite savo pomėgį verslu

"Tikroji gyvenimo tragedija yra ne tai, kad tesugebate tik vieną dalyką, o tai, jog nepajėgiate to vienintelio sugebėjimo panaudoti", - rašė Edgar Watson Howe.

Per vieną seminarą išgirdau pasakojimą apie vyriškį, kuris bandė nuspręsti, kuo turėtų gyvenime užsiimti. Jis keitė darbus vieną po kito, nekęsdamas jų visų ir vis negalėdamas išsiaiškinti, ką toliau daryti. Galiausiai jis pajuto, jog sugeba neblogai gaminti dirbinius iš odos. Jam ypač patikdavo gaminti diržus, tad vyriškis pradėjo juos gaminti savo draugams. Po to jis pradėjo pardavinėti diržus parduotuvėms. Savo pomėgį šis vyriškis pavertė verslu. Jo žmona padėdavo surasti klientų ir rūpinosi apskaita. Kai kartą to vyriškio paklausė, kaip jam patinka šis darbas, jis atsakė: "Tai tas pats, kas ištisą dieną mėgautis puikiais saldainiais". Vyriškis tiesiog mėgo savąjį verslą.

Jeigu turite kokių ypatingų sugebėjimų ar pomėgių, galbūt galite juos paversti savo verslu. Jeigu kažkas tai jau padarė, vadinasi ir jūs galėsite tai padaryti. Išanalizuokite savo vertybes. Ar jūs vertinate kūrybingumą, nepriklausomybę, galimybę dirbti vienam? Jeigu taip, tai galite tapti sėkmingai dirbančiu verslininku. Pradžioje niekada nesitikėkite didelių pajamų. Susiraskite žmonių, kurie pamokytų jus to, ko dar nemokate.

Verslo leidimas

Kiekvienoje valstijoje verslui keliami savi teisiniai reikalavimai. Išnagrinėję literatūrą, esančią vietos bibliotekoje, pasikalbėję su vietinių Prekybos rūmų (*Chamber of Commerce*) atstovais, galite gauti atsakymus į daugelį savo klausimų. Smulkaus verslo valdyba (*Small Business Administration – SBA*) gali daug ką patarti smulkiamam verslininkui. Paskambinkite į jos informacijos tarnybą (*Small Business Answer Desk*) tel. 1-800-827-5722.

PASIVAIKŠČIOJIMAI PO ŽALIUOSIUS RŪMUS

Orinoko avantiūra

Jonas Dunduras

45

Taip mums abipusiai tyrinėjant vieniems kitus, Pedro mus apsupusių pušratyje įžiūrėjo mažą, kaulėtą, surūkų, labai rūgščios veido išvaizdos žmogystą. Kažkada esu girdėjęs pajuokavimą, jog turintieji tokią išvaizdą ankstyvoje kūdikystėje tur būt buvo žindomi rugščių, raugintu agurku. Bet tokios "teorijos" šiam atvejui pritaikyti buvo neįmanoma, nes nei agurkai, nei jų rauginimo menas čia nebuvo žinomas.

Kaip ten bebūtų, bet Pedro, nors ir misionierių auginas, išlaikė savo indėnišką intuiciją ir tame rugštingume įžvelgė šamano asmenybę. Tai netrukus pasitvirtino, kai Pedro mus apsupusiems paaiškino mūsų lankymosi tikslą ir papasakojo apie norą čia bent diena kitai pasilikti. Jis mus pristatė vardais, bet mane kažkodėl dar pavadino "Papa". Nebuvau tuo labai patenkintas.

Šabono gyventojų vardu ilgai kalbėjo "Rūgštusis", laikas nuo laiko pirštu bakstelėdamas mano pusėn, savo mostus palydėdamas žodžiu "Papa". Pedro išvertė rūgštaveidžio ilgą kalbą kaip auksaburnišką kvietimą pasilikti, bet už tai tikintis iš manęs dovanų. Tas pakartotinas badymas pirštu į mano pusę reiškė, kad indėnai jų tikisi daug. Ši kalba, leidimas ir ji lydinčios sąlygos reiškė jog rūgštaveidis buvo šabono Didysis Bananas ir, tuo pačiu, šamanas – dabarties ir ateities tvarkytojas, pranašas, nesutarimų sprendėjas, teisėjas, tarpininkas tarp gyvųjų ir mirusiųjų pasaulio. Sakyčiau, jog tokia didžios pareigos ir atsakomybės našta suteikia daug politinės jėgos šabone, bet lemia ir tokią veido išraišką, kurią mes laikinai įgauname tik čiulpdami pusiau perpjautą citriną.

Mano būsimoji hamako vieta buvo nurodyta trijų asmenų – vyro, žmonos ir paauglio berniuko – šeimos pertvoroje. Coyote, Pedro ir dar laivą tebesaugančio Joaquino būstinės buvo parinktos netoliese, nes norėjome būti kiek tik įmanoma arčiau vienas ki-

to – savisaugos ir geresnės mūsų reikmenų priežiūros tikslais.

Dabar mums beliko grįžti į laivą ir atsigabenti hamakus, maistą, primusus, rūbų pamainą, vandenį ir, žinoma, dovanas. Į krantą iškrovę daugumą laive buvusių daiktų, tiksliai išmatavome turimo benzino kiekį. Žinodami, jog kiekvienoje pilnoje plastikinėje statinėje turėtų būti penkiasdešimt penki litrai benzino, atitinkamu santykiu sumaišyto su alyva, o taip pat atsižvelgdami, jog iš Esmeraldos saležiečių iškeliavome su sklidinai pilnomis statinėmis, įsitikinome, kad kuro užteks tik saugiam sugrįžimui atgal į Esmeraldą. Tikėjau, jog dosnūs kunigo Perkumo draugas saležietis italas vėl man benzino paruos. Nors iki Tama Tama baptistų. Ir ką aš čia, Orinoko aukštupyje daryčiau be katalikų ir baptistų?

Taigi tolimesnis mano kelionės planas buvo aiškus: keliauti tolyn į aukštutinio Ocamo nežinomą negalėjome – nebeužtektų benzino sugrįžimui. O kur nors pakeliui papildyti jo atsargas nebuvo nė mažiausios vilties – keliautojai šiose vietose – absoliuti retenybė. Net jei juos susitiktume, tai su benzinu šiuose užkampiuose niekas nesiskirs. Pagaliau man atrodė, jog esu įdomių, savitų Yanomami tarpe. Taigi keliavimas toliau būtų lyg kažkoks ieškojimas "to paties".

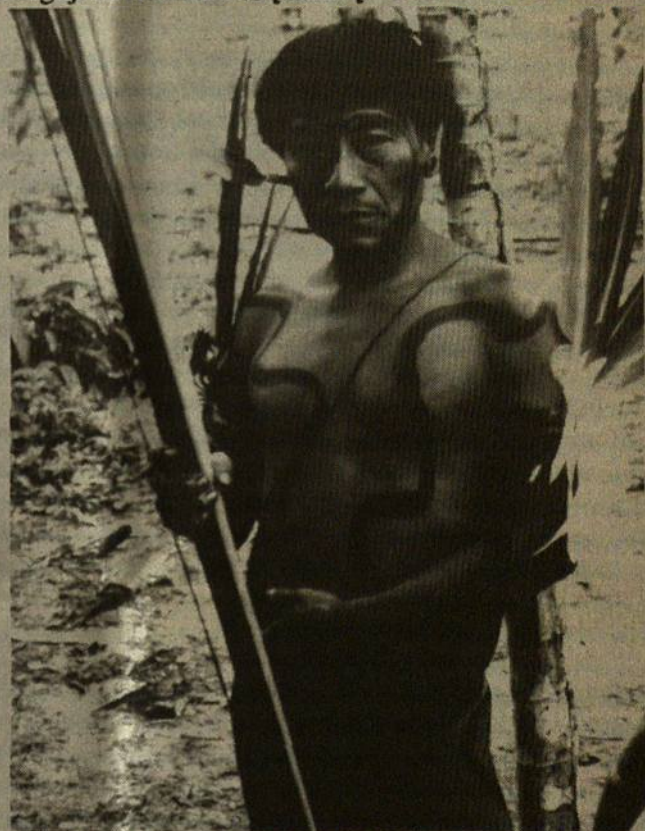
Likusio benzino kiekiui nulėmus tolimesnį mano kelionės planą, paaiškėjo, jog čia, šioje giminėje, liksiu tol, kol man šio vizito išpūdžių pakaks, kol mano vertėjas Pedro užsinorės grįžti atgal pas Esmeraldos saležiečius, arba, kol kokioms nors nepalankioms sąlygoms susidarius, reikės kuo greičiausiai šį apsilankymą nutraukti ir su

Netrukus ilgoji strėlė nuskries į taikinį.

savo manta arba net ją palikus, paskubomis išsinešdinti, saugant savo odos vientisumą. Tiesa, tokie atvejai, kiek teko patirti, būna reti. Taip atsitinka, tiksliai praradus šamano malonę, užsitraukus jo pyktį arba ypatingai tada, kai šabone keli jo nariai staiga ir dėl neaiškių priežasčių suneigaluoja. Dar blogiau kai ką nors ištinka staigi mirtis, kurios priežastimi nėra kitas šabono gyventojas ar kito, tolimesnio šabono narys. Tais atvejais Yanomami logika remiasi tuo, jog prieš svetimiesiems atvykstant gyvenimas ėjo normalia vaga, visi buvo sveiki, medžioklės buvo sėkmingos, niekas nesirgo, tačiau nepageidaujami įvykiai prasidėjo, vos tik pašaliniais pasirodžius. Todėl jiems yra visai "aišku", kieno tai kaltė. Nebandyk jiems per vertėjus dėstyti bakteriologijos, medžiagų apykaitos ar virškinamojo trakto mokslus, bet pajutęs, kad šabono gyventojų žvilgsniai pasikeitė ir jų elgesys pradeda darytis per daug įtartinas, greitai galvok apie tai, kaip saugiai pasiekti savo laivą.

Mano būstinės šeimininkas. Autoriaus nuotraukos

Yanomami indėnų pora.

TRISDEŠIMT SEPTINTASIS

"Dirvos" novelės konkursas

Skiriamos DVI PREMIJOS:

pirmoji – 500 dolerių,

antroji – 300 dolerių,

iš A.†A. SIMO KAŠELIONIO

palikimo, kurį tvarko Korp! Neo-Lithuania
vyr. valdyba

Tema: Autoriams suteikiama neribota teisė patiems pasirinkti novelės temą, turinį ir pobūdį.

Paskutinė rankraščių įteikimo data – 1999 metų spalio 1 d. (pagal pašto antspaudą).

Rankraščius siųsti šiuo adresu:

Dirva, Novelės konkursas,

P.O. Box 19191

Cleveland, Ohio 44119-0191

Konkurse kviečiame dalyvauti visus lietuvių rašytojus, gyvenančius Lietuvoje, JAV ar bet kurioje kitoje valstybėje.

Paruošimas: Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti perrašyti rašomąja mašinėle arba kompiuteriu ir pasirašyti slapyvardžiu. Tą patį slapyvardį užrašykite ant priedamo užklijuoto vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Tik laimėjusių vokeliai bus atidaryti. Nepremijuoti rankraščiai grąžinami tik autoriams prašant, jų nurodytu adresu.

Vertinimo komisija paprasta balsų dauguma sprendžia, ką premijuoti.

KUO TIKĖTI?

Vladas Vijeikis

gelbėti pasišovė. Dar blogiau: užmušė tris kiniečius ir jų ambasadą sugriovė. Kiniečiai nemenkai pasišiaušė. O NATO aiškinasi, esą turėjo senus miesto planus, tad net nežinojo, kad ten ambasada pastatyta. Prisipažinsiu, kad ir man teko, senu planu naudojantis, bent kiek paklaidžioti, bet nieko neužmūšiau ir dar apylinkes pamačiau.

Taigi mėto, mėto bombas, o diktatorius iš slėptuvės spygą rodo. Jis dar labiau ima plauti albanus. Tie bėga į visas šalis nuo mirties. Pasidaro maišatis. O politikieriai sako:

– Ups. Va, to tai nenumatėm. Ką daryti su tokia mase pabėgėlių?

Tie politikieriai ne tik atseit nenumato, bet ir praeties nežino. Jei būtų paskaite netolimų laikų istoriją, tai žinotų, kad Anglija buvo bombarduojama, bet nepasidavė. Vokietija bombarduota rekordiskai. Nepasidavė. Į Vietnamą mėtė bombas, bet ir tie nepasidavė. Tad ko galima tikėtis iš bombų?

Čia, kur buvę, kur nebuvę, įsikišo rusai ir stojo diktatorėlio pusėje. Mat jie jau įpratę prie "etninių valymų" ir turi nemažai patyrimo. Kad ir visai neseniai – Čečėnijoje. Net čečėnų galvažudys dabar tapo ministru pirmininku.

Mano draugas Florijonas atsikvėpė po tokios ilgos kalbos, gurkstelėjo iš aukštastiklio ir sako:

– Pakelkim už mūsų gana ramų gyvenimą. Džiaukimės, kad neateina į mūsų gatvę "etniniai valytojai". Na, yra pavojus, kad koks "gengs" vaikėzas nušaus. Bet tai bus netyčia.

* * *

Savo betvarkiam archyve netyčia užtikau keletą pageltusių lapų. Nupūčiau penkiasdešimt penkerių metų dulkes ir štai ką radau:

*Veltui jūs šlamat,
grakščios palmės
Veltui vyliojat mano žvilgį,
Juk mano siela, visos svajos
Tiktai berželio pasiilgę.*

*Tai to berželio baltarūbio,
Kuris siūbuoja gale lauko,
Kur paskui žagrę tėvas eina,
Ir debesėliai*

dangumi plaukia.

*Vai platūs tolai, vandenynai
Mane atskyrė nuo berželio.
Tai nesutiksiu jo tarp palmių
Svečioje žemėje prie kelio.
Brazilija*

Mano draugas Florijonas man sako:

– Žinau, kad labai domiesi tarptautiniais įvykiais. Taip sakant, "turi ant to pramuštą galvą". Žinoma, skaitai laikraščius, žiūri televiziją, klausaisi radijo pranešimų ir girdi, ką politikieriai sako. Va, čia – tavo klaida. Beklausant politikierių, taip tau susisuks galva, kad nežinosi į kurią pusę žiūri. Mat politikieriai paneigia, ką vakar sakė, nesupranta, ką šiandien daro ir nežino, ką rytoj darys. Aš tau pasakysiu, ką H. Truman pripažino. Kai jis pakliuvo į Senatą, tai buvo labai suglumęs. Tai matydamas senas senatorius sako jam: "Matau, kad stebiesi, kaip čia pakliuvai. Po šešių mėnesių stebiesi, kaip čia kiti pakliuvo". Taigi vadovaukis savo sveiku protu. Taip bus daug geriau.

Dabar visus mus labai domina Kosovas. Ir kaip nedomins. Juk ir mes pragyvenom savo "kosovus" net du kartus per palyginti trumpą laiką. Bet tada anglai, amerikiečiai ir kiti to net nepastebėjo. Priešingai, dar susidraugavo su "etniniais valytojais", siautėjusiais Lietuvoje. O čia štai kaip buvo: nedidelio masto diktatorius, linkęs į žmogžudystes sumanė "išvalyti" albanus iš Serbijos. Bet šį kartą NATO pastebėjo ir tam diktatoriui sako:

– Štai sutartis. Pasirašyk, kad nežudysi ir iš namų nevarysi vargšų albanų.

O šis atrėžė:

– Papūskit. Aš nieko nepasirašinėsiu ir savame krašte piausiu ir mušiu, ką tik norėsiu. NATO supyko ir pagrasino:

– Jeigu neklausysi, tai mes mesim ant tavęs bombas.

– Meskit. Nepataikysit.

Na, ėmė mėtyti bombas. Silpnų pojučių politikieriai susijaudino ir sako:

– Nukris bomba, kur nereikia ir užmuš nekaltus žmones.

Bet NATO atšovė:

– Mūsų bombos – gudrios. Jos krinta tik ten, kur joms reikia.

Bet nenumatė, kad tas gudrias bombas mėtys ne visai gudrūs žmonės. Užmušė nemažą skaičių tų, kuriuos

KOMPOZITORIUS

APYSAKA

Dalila Mackialienė

Užveržtos už nugaros rankos skaudėjo iki riksmo. Skausmo poveikyje Julijai pradėjo grįžti sąmonė, ir ji suprato padėties baisumą. Pasijuto gulinti griovyje, pusiau apsemta vandens. Griovys buvo prižėlęs aukštų žolių ir per jas nieko nebuvo matyti. Girdėjosi šūviai ir sprogimai. Julija, sukaupusi jėgas, išlaisvino rankas, išmetė iš burnos sukištus skudurus ir mėgino atsisėsti. Ji jau kėlėsi bėgti, kai baisi baimė sukaustė ją. Jos akyse dar stovėjo iškreiptais veidais kareiviai. Prasišiepę, su išrūdijusiais dantimis ir paraudonavusiomis akimis. Jie buvo baisūs ir plėšrūs.

Sulaužyti šonkauliai baisiu skausmu rėmėsi krūtinėje ir ji, vos iššliauzusi iš griovio, sukniubo ant kranto. Tačiau mintis apie vyrą ir vaikus vėl pastatė ją ant kojų. Akyse blaškėsi neaiškūs siluetai daiktų, žmonių, medžių. Praeitios nakties išgyvenimai sukosi aplink. Skausmas mažėjo, viskas slydo pro sudraskytą mintį ir skendo į tuštumą. Nutrūko besiblaškanti sąmonė srautas ir viskas užtemo.

Pabudo krečiama drebulio. Šlapi drabužiai traukė ankstyvo ryto vėsumą prie skaudančio kūno. Rengėsi telti saulė, pirmosios žaros jau skverbėsi pro krūmus ir šviesos pabudinti paukščiai pragydo mieguistais balsais.

Pramerkusi akis Julija pamatė stovintį kareivį, kuris su atkištu šautuvu ją stebėjo. Persigandusi ji pradėjo spiegti. Kareivis priklaupė ir palietęs ranka jos galvą, vokiškai prašneko, nuramindamas, kad viskas bus gerai ir nereikia bijotis. Julija, išgirdus kalbant vokiškai, nusišypsojo kruvina bedante burna ir paprašė kareivį pagalbos. Julija gerai kalbėjo vokiškai ir kareivis, galvodamas, kad ji yra vokiečių, paliepė sanitarui paguldyti į vežimą su kitais sužeistaisiais ir gerai apkloti. Vežimas su aimanuojančiais nukrypavo per duobėtus laukus į plentą.

Julija vis dar nesuvokė tikrovės. Pasąmonėje vėlėsi kareivių uniformos, kūno skausmai. Momentais viskas užtemdavo, kol alkis vėl grąžindavo į realybę. Pro tokias properšas matė vaikus, likusius stovėti pamiškėje, matė šautuvų vamzdžius, įremtus į vyrų nugaras, matė apverstus vežimus su iškeltais aukštyn ratais, kurie dar sukosi. Prie vežimų pririštos karvės su ištinsiais tešmenimis, nespėdamos eiti, griuvo ir ištėsusios ant žemės kaklus, klai-

kiai baubė. Žvelgė sužeisti ir iš baimės besiblaškantys arkliai ir plentas raudonavo nuo sužeistų gyvulių ir žmonių kraujo.

Skausmas ir gulėjimas kietame vežime vis daugiau ir daugiau grąžino Juliją į tikrovę. Prisiminė, kaip griebė nuo vežimų vaikus bėgo miško link ir ten sukrito prie nulūžusios eglės kamieno. Girdėjo tankų dzeržėjimą ir paskui juos bėgančių rusų kareivių keiksmus ir riksmą. Jie bėgo su atkištais šautuvais ir supo pabėgėlius, besislaps-tančius miškelyje...

Julija su kitais sužeistaisiais buvo nugabenta į ligoninę Gotenhafene. Ilgą laiką mirtis sukinėjosi apie Julijos lovą. Fizinį jėgų išsekimas, žaizdos krūtinėje, depresija, mažino pasveikimo viltį. Tačiau mirtis nepajėgė įveikti Julijos ir ji pamažu kopė į gyvenimą.

Pasijutusi geriau, Julija svarstė, ką ji darys toliau, kai reikės palikti ligoninę. Ji vis klausinėjo apie sanitarą, kuris ją atvežė į šią ligoninę, norėdama patirti apie paliktus pamiškėje vaikus ir vyrą, kuri girti rusų kareiviai nusivarė miškan, kai jie apsupo vokiečių armijas iš užnugario. Bet nežinomas kareivis jau buvo nuvažiavęs gelbėti kitų sužeistųjų. Taip žuvo paskutinė viltis, ką nors patirti apie savuosius.

Sustiprėjusią Juliją ligoninė priėmė dirbtų pagalbina

slauge, nes darbo rankų trūko visur. Čia ji susipažino su sesele Erika, kuri ją, atvežtą ligoninėn, slaugė. Erika buvo pabėgėlė iš Rytų ir labai suprato Julijos padėtį. Julija greit išmoko ir priprato prie skirtų jai pareigų. Tačiau artėjo frontas ir ligoninė rengėsi evakuotis. Julija nutarė pasišalinti ir trauktis į vakarus viena.

Savo paslaptį patikėjo Erikai. Šioji parūpino šiltesnius drabužius, nes lapkritį jau buvo įpusėjęs. Parūpino ir asmens liudijimą, nes Julija jokių dokumentų neturėjo. Ją, atvežtą be sąmonės, paguldė į neseniai mirusios moters lovą, kur užkabintoje ant galo lovos lentelėje buvo įrašyta "Frau Erna Kurtzer". Ši pavardė ir teko Julijai. Ji tapo vokieta.

Vieną naktį Erna Kurtzer, atsisveikinus su Erika, iškeliavo į tamsą ir nežinią. Liko užtemdytas Gotenhafenas, kas naktį siaubiamas bombardavimų baimės. Liko ten valandos, išgyventos mirties šešelyje. Ji atsigręždama žiūrėjo į liekantį miestą – jos keletos mėnesių pastogę, kur karo ir skausmų išsivarginti žmonės glaudė širdį prie širdies. Ji gailėjo palikti šį miestą ir vis grėžėsi atgal, kol miestas paskendo rudens ūkanose, nes protas stūmė keliauti tolyn, keliauti į nežinomą rytojų.

(Tęsinys – kitame numeryje)

"...Nubuskit broliai, miškuose užmigę,
Priminkit sesės raudą Sibiro nakties,
Juk Jūs vaikai gyvi – gyvi nemirę,
Jiems nieks neleis užmiršti praeities..."

Ištrauka iš "Erškėčių vainikas"

Amerikos Lietuvių Tarybos Los Angeles skyrius kreipiasi į visus Los Angeles lietuvius, kviesdamas gausiai dalyvauti mūsų nekaltų tautiečių ir gausybės kitų Baltijos šalių gyventojų, žiauriai tūkstančiais ištremtų 1941 m. birželio 14 d., pagerbime. Iškilmingas minėjimas, kurį organizuoja Amerikos pabaltijiečiai, įvyks birželio 13 d., sekmadienį, 1:00 val. p.p. Latvių Tautiniuose namuose (1055 Riverside Drive, Los Angeles). Pagrindinis kalbėtojas – Einars Selmanis, Latvijos Respublikos ambasados JAV politinių reikalų patarėjas ir pirmasis pavaduotojas.

Kurdami ateitį, negalime pamiršti praeities. Turbūt būtų sunku surasti Lietuvoje šeimą, kurios nepalietė netekties skausmas dėl pasiaukojusių už mūsų laisvę. Tad paskirkime bent valandėlę šiam kilniam pagerbimui, kad žuvę gyvuotų mūsų širdyse...

Rengėjai:

Pietų Kalifornijos Lietuvių bendruomenė
Los Angeles Estų bendruomenė
ALT Los Angeles skyrius

IVAIRENYBĖS

Skyriaus vedėjas – Gerardas Juškėnas

O, DIEVE!

Syracuse, N.Y. mieste gyvenantis 63 m. amžiaus Donald Drusky iškėlė bylą Dievui, kurį jis apkaltino dėl nesėkmės, pralaimėjęs 30 metų trukusį ginčą su buvusiu darbdaviu. D. Drusky taip pat norėjo, kad Dievas pamokytų jį skambinti gitara ir prikeltų jo nugaišusį karvelį. Teisėjas nusprendė, kad šis skundas, kuriame dar buvo apkaltinti du šio krašto prezidentai, kiekvienas amerikietis, visi federaliniai teisėjai ir JAV kongresas, – visiškai nepagrįstas.

Ger.J.

TV PROGRAMA SENOLIAMS

AARP organizacijos Andrus Foundation birželio 2 d. debiutuos PBS televizijoje su specialia programa, pavadinta – "Vagiant laiką: nauji duomenys apie senstelėjimą" (*Stealing Time: The New Science of Aging*) Programa bus rodoma 8-11 val. vakaro (rytinis standartinis laikas – EST). Šiaurės Rytų Ohio PBS stotys veikia 25 ir 49 kanalu. Pasitikrinkite šios programos laiką TV leidiniuose. Ši programa susidės iš trijų dalių, kurioms skiriama po valandą: "Nemirtingumo ieškant", "Pasukant atgal laikrodį" ir "Lavinant atmintį".

Ger.J.

CIKADOS SUGRĮŽTA

Gegužės pabaigoje Ohio valstijoje pasirodys cikados – *Magicalcaga septendecim*. Tie vabzdžiai 17 metų tūno po dirvyje, o tada iš ten replioja į medelius ar krūmus. Šakose jie numeta kiautą ir tampa 1.5 colio sparnuotu vabalais raudonomis akimis. Galite jų neieškoti, nes patinai patys praneš garsiu zvimbimu apie viešnagės pradžią. Jie nėra pavojingi: nekanda nei žmonių, nei gyvulių. Patelės, pradurdamos ploną šakelių žievę, padeda ten kiaušinėlius. Tokios silpnėsnių medelių šakutės vėliau nudžiūsta ir nubyra. Iš medelių ir krūmų šakose cikadų patelių padėtų kiaušinėlių išsiriti lėliukės, kurios nukritusios žemėn, tuoj įsirausia po medžių šaknimis ir jas čiulpia. Cikados žemėje auga lėtai ir subręsta tik 17-ais metais. Tada jos išlenda į paviršių poruotis.

Patinai turi triukšmą keliantį bugnelį papildvėje, kurio

virpėjimas kviečia pateles poravimuisi. Dėl gausybės patinų tas triukšmas dažnai būna labai garsus. To nepakenčiantieji žmonės cikadas vadina "šėtono papūgomis".

Pasaulyje priskaičiuojama iki 4000 cikadų rūšių. Tačiau pasirodanti kas 17 metų sutinkame tik Jungtinių Valstijų rytinėje srityje.

Šiomet mus aplankys trys cikadų atmainos. Iš vieno kvadratinio žemės jardo gali iškilti iki 100 vabzdžių. Vėliau kiekviena patelė padės iki 400 kiaušinėlių šakose. Būkite kantrūs, jei jūsų aplinkėje pasirodys cikados, nes tas nemalonumas pasitaiko tik kas 17-ti metai. Ger.J.

TELEFONO KNYGOS

Nuo gegužės 1 d. iki birželio 30 d. vienuolikoje Metroparkų draustinių – Bedford Reservation, Big Creek Reserv., Brecksville Reserv., Metroparkų zoologijos sode, Euclid Creek Reserv., Garfield Park Reserv., Huntington Reserv., Mill Stream Run Reserv., North Chagrin Reserv., Rocky River Reserv. ir South Chagrin Reserv. galite palikti senas telefono abonentų knygas. Jos bus panaudotos popieriaus perdirbimui (*Recycling*). Kiekviename parke rasite sunkvežimio priekabą toms knygoms sumesti. Ger.J.

ŠV. JURGIO PARAPIJOJE

PARAPIJOS SAVANORIS

Daug pastangų reikia, kad parapijos pastatai būtų švarūs ir saugūs. Daug tokių darbų lieka nepastebimi. Dalį tokių darbų atlieka mūsų tarnautojai. Bet mes taip pat pasikliauname savanorių talka. Per kelis pastaruosius metus mūsų gegužės mėnesio savanoris apsiėmė atlikti tuos darbus. Jį dažnai matome

šeštadieniais prie šventoriaus valymo arba bažnyčios pataisymo darbų. Šio mėnesio savanoriu paskelbtas Petras Ežerskis.

Kviečiame prisiminti negaliojančius ir senyvus parapijos narius, kurie negali dalyvauti Šv. Jurgio parapijos Mišiose. Nors mes ir nematome jų čia, bažnyčioje, bet jie tebėra brangūs mūsų bendruomenės nariai, laukiantys mūsų maldų ir dėmesio. Jie,

be abejo, džiaugsis jūsų pasikambinimu arba laiškeliu.

Parapijos klebonas kun. J. Bacevičius dėkoja Jurginės kaimynams – motociklininkų klubo nariams už jų gražią pagalbą, išvalant mūsų šiaurinę automobilių aikštelę. Keli šimtai jų narių ir bičiulių buvo atvykę į Šv. Jurgio parapiją metiniam palaiminimui. Linkime jiems laimingų kelionių.

Ger.J.

MOKSLO METŲ PABAIGA

Gražus būrys Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokinių mokslo metų užbaigimo šventėje.

J. Jasaičio nuotr.

Trilapė lelija - laukinė gėlė, paplitusi Ohio valstijoje.

G. Juškėno nuotr.

PRISIMINKIME JUOŽĄ BAČIŪNĄ 1893 - 1969

Edvardas Šulaitis

Rodos dar taip neseniai JAV lietuvių veikloje sutikdavome ir spaudos puslapiuose matėme didį šio krašto lietuvių veikėją – Juozą Bačiūną (Bachuną). Tačiau jau 30 metų jo nebeturime: iš gyvųjų tarpo jis pasitraukė 1969 sausio 23 d. ir buvo palaidotas Lietuvių Tautinėse kapinėse Čikagoje.

Gimęs 1893 m. gegužės 24 d., jis dar mažutis – 1897-ais su tėvais atvyko į JAV ir apsigyveno Čikagoje. Jau 1907 m. jis pradėjo lietuvišką darbą, tapdamas laikraščio "Lietuva" raidžių rinkėju. Po kelių metų darbo jis buvo paskirtas laikraščio "Draugas" administratoriumi. Grįžo į "Lietuvą" kurią vėliau nupirko ir padarė savaitraščiu.

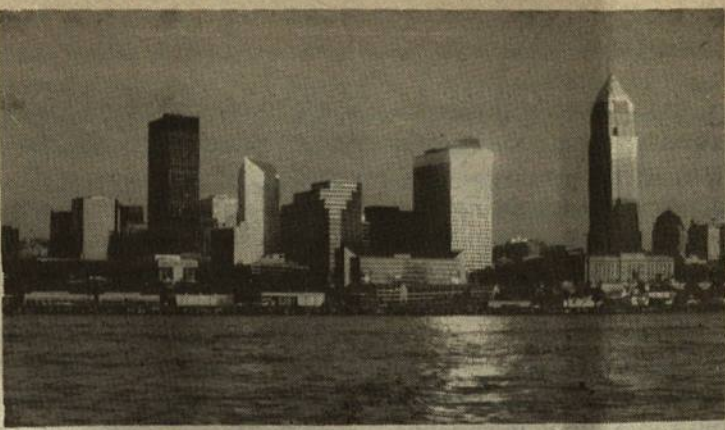
Ilgiausią laiką jis vertėsi vasarviečių verslu, tačiau iki pat savo mirties niekada nenutraukė veiklos lietuviškose organizacijose. Jo pagrindinė visuomeninio darbo sritis – lietuvių tautininkų organizacijos. 1951-53 metais jis buvo spaudos ir radijo draugijos "Viltis" pirmininkas. Ilgą laiką vadovavo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Centro valdybai, buvo vienas iš Pasaulio lietuvių jaunimo pirmojo (1966 m.) kongreso organizatorių. Yra parašęs arba išleidęs nemažai vertingų knygų.

Visiems jo darbams išvardinti reikėtų labai daug vietos. Jis save vadindavo "ūkininku", kadangi ilgą laiką vadovavo vasarvietei, pa-

vadintai "Tabor Farm". Ir tikrai, jo visuomeninė veikla būdavo ūkiška, t.y. labai apgalvota, konkreti. Jis ne tik pats dalyvavo visuomeninėje veikloje, bet ją rėmė ir pinigais.

J. Bačiūno mirties 30-metis buvo paminėtas jo gimtinėje – Jurbarkė. (Beje, gegužės 24 d. minėsime ir jo gimtadienį). Ta proga "Santaros" leidykla Kaune išleido knygėlę, pavadinta "Didysis Amerikos lietuvis (atsimintimai apie kultūrininką, verslininką, mecenatą Juozą Bačiūną)". J. Bačiūnas daug prisidėjo prie "Vilties" draugijos įkurimo bei "Dirvos" leidimo. Jo dėka nuo 1958 m. "Dirva" buvo leidžiama du kartus, o nuo 1960 iki 1968 m. – net tris kartus per savaitę. "Vilties" draugijai J. Bačiūnas sėkmingai vadovavo iki 1959 m. 1960 m. jis lengvatinėmis sąlygomis savo vasarvietę perleido Valdui ir Almai Adamkams. Čia vykdavo "Santaros-Šviesos" federacijos suvažiavimai. Beje, šioje vietoje federacija ir susikūrė.

J. Bačiūną gerai prisimena ir Šiaurės Amerikos sportininkai. Jis finansavo lietuvių krepšinio rinktinės išvyką į Pietų Ameriką ir Australiją. Prie šių išvykų prisidėjo ir dabartinis Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus, tada buvęs vienu iš aktyvesniųjų Amerikos lietuvių sporto veikėjų.

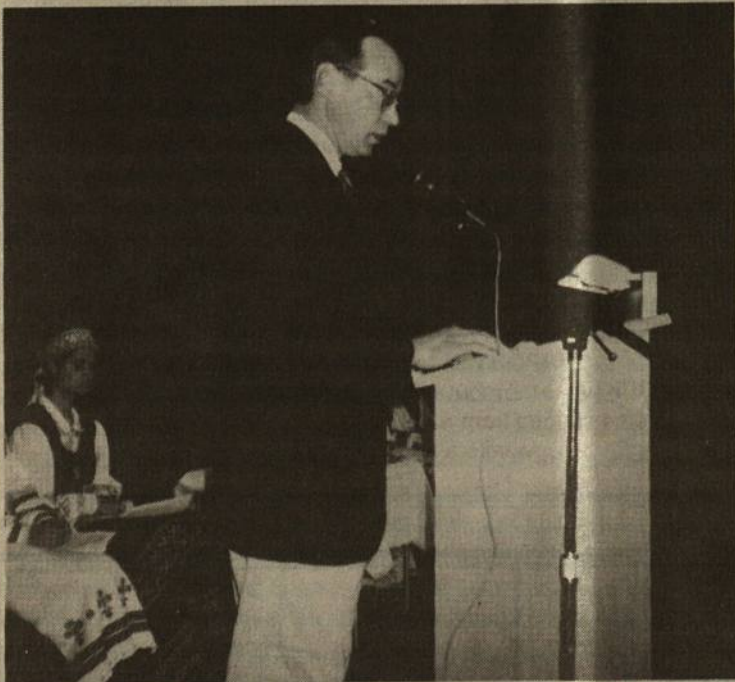

MŪSŲ MIESTE IR JO APYLINKĖSE

RENGINIŲ KALENDORIUS

- BIRŽELIO 13 d. – Tragiškojo birželio (1941.06.14) paminėjimas. Rengia Klyvlendo Baltijiečių komitetas.
- LIEPOS 18 d., 11:30 val. ryto – šv. Jurgio parapijos gegužinė šios parapijos sodyboje.
- RUGPJŪČIO 22 d. – Lietuvių klubo gegužinė Amerikos italų klube, toje pačioje vietoje, kaip ir 1998 m. Įvažiavimas iš Euclid g.
- RUGPJŪČIO 27 d. – Lietuvių kultūros darželių vakaras Gwin Estate sodyboje.
- RUGSĖJO 4-5 d. – metinės ŠALFASS golfo žaidynės vyks "The Reserve at Thunder Hill", Madison, OH. Rengia Klyvlendo Lietuvių golfo klubas.
- RUGSĖJO 11 d. – "Tėvynės garsų" radijo programos 50 metų jubiliejus: banketas, minėjimas, koncertas.
- RUGSĖJO 11-12 d. – metinės Šiaurės Amerikos baltijiečių ir lietuvių lengvosios atletikos pirmenybės. Cuyahoga Community College, Parma, OH. Rengia Klyvlendo LSK "Žaibas".
- RUGSĖJO 25 d. – "Vолгус" moterų choro koncertas. Rengia vyresniųjų skautų "Židinys".
- SPALIO 9-10 d. – Lietuvių dienos, skirtos 100-osioms V. Kudirkos mirties metinėms. Rengia LB apylinkės taryba.
- SPALIO 16 d. – Baltijiečių bendravimo vakaras Lietuvių namuose. Rengia Klyvlendo Baltijiečių komitetas.
- LAPKRIČIO 14 d., nuo 11:30 v.r. iki 3:30 v.p.p. – šv. Jurgio parapijos rudens festivalis.
- GRUODŽIO 18-19 d. – šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinų pardavimas.
- GRUODŽIO 24 d., 9:30 v.v. – bendros Kūčios šv. Jurgio parapijos salėje.

* * *

JAV LB apylinkės kopirmininkas dr. R. Šilkaitis Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokslo metų užbaigimo šventėje.
J. Jasiučio nuotr.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

**EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE**

passports • visas • prepaid tickets

**SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS**

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

BAISIOJO BIRŽELIO MINĖJIMAS

Minėjimas – ekumeninės pamaldos už sovietų vykdytų masinių trėmimų, pradedant 1941 m. birželiu, aukas ir visus nuo okupacinio režimo nukentėjusius bei žuvusius lietuvius, latvius ir estus

įvyks sekmadienį, birželio 13 d., 4:00 val. p.p. Dievo Motinos šventovėje. Pamaldas praves lietuvių, latvių ir estų kunigai. Jų metu giedos latvių solistas dr. Valdis Usis. Jam akomponuos D. Usis.

Po pamaldų bus kavutė parapijos svetainėje.

Minėjimą rengia ir visus gausiai dalyvauti kviečia Klyvlendo (Cleveland, Ohio) Baltijiečių komitetas. A.P.

PENSININKŲ ŽINIOS

Gegužės mėnesį įvykęs pensininkų suėjimas praėjo sėkmingai. Mokytoja Aldona Miškinienė įdomiai ir prasmingai kalbėjo Motinos dienos proga. Ji gana vaizdžiai apibūdino ir dabartinę moterį Lietuvoje.

Artimiausias pensininkų suėjimas įvyks birželio 3 d. 2:00 v.p.p. Lietuvių Namų viršutinėje salėje. Paminėsime 1941 metų tragiškojo birželio trėmimus. Žodį tars

poetas Balys Auginas. Laukiame gausaus dalyvių skaičiaus.

Birželyje gimtadienius švenčia šie mūsų klubo nariai: Leokadija Balienė, Regina Čiuberkienė, Antanas Juozaitis, Benediktas Karklius, Adolfas Luža, Povilas Pečiulaitis, Algis Penkauskas, Henrikas Piktarna, Aleksandra Razgaitienė, Stella Sankalaitė, Janina Vėlyvienė, Jonas Velička. *Jonas Kazlauskas*

Ona Mikulskienė ir solistė Nijolė Ambrazaitytė po Kovo 11-ajai skirto koncerto Vilniuje. *D. Puškorienės nuotr.*

ATEITININKŲ ŠVENTĖ nukeliama į rudenį.

Birželio 6 d. bus šv. Mišios Dievo Motinos šventovėje už a.įa. dr. Vytautą Vygantą. Kviečiame visus ateitininkus dalyvauti šv. Mišiose ir pasimelsti už jo sielą

Stasė Kazlauskienė – Ateities klubo sekretorė

BALTIJOS STUDIJS KAUNE

Vytauto Didžiojo universiteto Baltijos studijų programa vasarą organizuoja sustiprintus lietuvių kalbos kursus užsieniečiams. Jie vyks:

liepos 26 – rugpjūčio 22 dienomis (4 sav.);

liepos 26 – rugpjūčio 8 d. (2 sav.).

Kiekvieną savaitgalį numatyta ir plati kultūrinė programa.

Lietuvių kalbos mūsų universitete galima mokytis ir per visus akademinius metus. Be to, yra galimybė studijuoti programoje, kurioje visi dalykai (literatūra, kultūra, istorija, politika, ekonomika) dėstomi anglų kalba.

Baltijos studijų vadovė
Dr. Ineta Savickienė

PADĖKA

Dėkojame poniai Rūtai Sakienei iš Kalifornijos už puikų aparatą oro valymui. Jis mus apsaugos nuo įvairių chemikalų kvapo, sklindančio iš tame pačiame pastate esančių dirbtuvių.

"Dirvos" redakcija:

*Giedrė Kijauskienė
Juozas Biliūnas
Jonas Jasaitis*

Rita Staškutė-Zvirblienė

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

KELIONĖS LIETUVA – 1999

Visi skrydžiai – geriausiomis kainomis

Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas. Bendradarbiaujame su "Lietuvos avialinijomis".

MATAS REALTY

Rita P. Matienė • Broker • Savininkė
State Certified Real Estate Appraiser – (kainuotoja)
Profesionalus pataravimas perkant-parduodant namus ir namų įkainavimas

V. R. MATAS

Visi teisiniai pataravimai

Vytas R. Matas • Attorney-at-Law • Advokatas

17938 Neff Rd. Cleveland, OH 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Rd. Pepper Pike, OH 44124
(440) 473-2530

DIRVA

Paskutinė skiltis JUOKO STRĖLĖS

K. Balauginas

APIE MOKSLĄ IR POLITIKĄ

Biochemijos pamokoje

Profesorius Montvila aiškina apie molekules:

– Ar žinote ar ne, kad molekulės yra pats mažiausias organizmas? Jų gausa yra tokia didelė, kad net ne visiems mokslininkams pavyksta jas tiksliai suskaičiuoti. O štai dėl ko: jų viename grame yra nepaprastai daug. Maždaug šeši šimtai tūkstančių bilijonų arba šeši skaičiai su daugybe nulių!

Išvydęs nustebusius studentus, profesorius patenkintas klausia:

– Kas, jūsų manymu, visas tas molekules taip tiksliai apskaičiuavo?

Po ilgokos tylos vienas atsiliepia:

– Tur būt tai galėjo padaryti tik jūsų žmona, ponija Montvilienė?

Pokalbis apie tiesą

Logikos pamokoje mokytojas pateikia pavyzdį:

– Ką darytumėt, Kuncai, jei jūsų geras bičiulis jums meluotų?

– Aš su juo nedraugaučiau! Juk tai būtų logiška, po ne mokytojų?

– O kaip pats pasielgtum? – klausia Venckaus.

Venckus nutaiso rimtą miną, pavarto akis, suraukia kaktą ir rimtai išpyškina:

– Aš jam tiesiai išdroščiau, kad jis – melagis!

– O pats ką darytum? – klausia trečiojo.

– Aš išklausyčiau, palyginčiau su tuo, ką žinau ir nutylėčiau. Nieko nesakyčiau...

– Na, tau logika eina į naudą – pastebi mokytojas. – Atrodo, kad ateityje gali tapti žymiu politiku! – logišką išvadą padarė pats mokytojas.

Šlapias apibrėžimas

Kai kartą studentai paprašė apibūdinti, kas yra politika, profesorius taip paaiškino:

– Politika yra didelis menas. Įsivaizduokite, kad yra didelė ir gana gili bala, o aplink stovi daug žmonių, kurie bijo į ją šokti. Bet jūs drąsiai šokate į tą purviną vandenį ir net žmonių neaptaškes išlipate iš jo sausas. Kai nustebe piliečiai ims jūsų klausinėti, kodėl ten šokote, jūs nusišypsosjės atsakote jiems klausimui: "Į kokią balą?"

Filosofija

Dvi kūmutės susitinka

laidotuvių namuose. Viena ir sako:

– Tai ir vėl pasimatom šioje liūdnoje vietoje.

– Toks jau gyvenimas, mieloji. Pirmiau mirdavo nepažįstami žmonės o dabar, žiūrėk, arba pažįstami, arba artimi draugai.

– Nesuprantu ir aš to gyvenimo. Sakyk, brangioji, kodėl vaikai taip greitai auga, o namus palieka taip lėtai: vis reikia jiems padėti.

– Taigi, taigi. Bet, palikę namus, užmiršta, kad juose dar tėvai gyvena! Gal todėl mes taip greitai senstame?

Deficitas

Norutis buvo patyręs ilgametis visokių organizacijų revizijos komisijų vadovas. Kai draugas kartą jo paklausė, kas yra deficitas, jis taip paaiškino:

– Šeimoje deficitas būna tada, kai jūsų žmona nusiperka puošnią suknią, brangius kailinius, bet skrybėlaiti jau pritrūksta pinigų. Tada jai tenka skolintis iš vyro. Organizacijose deficitas atsiranda, kai išdininkas pinigėlius deda į kišenę, o ne į tos organizacijos kasą.

– O kaip paaiškinsit valdžios deficitą? – paklausė vienos valdybos narys.

– Valdžios deficitas yra tada, kai atsiranda skirtumas tarp pinigų, kuriuos valdžia išleidžia, ir tarp pinigų, kuriuos išmelžia iš gyventojų!

Nesusipratimas

Jonas Pupeikis vienoje bendrovėje išdirbo jau dešimt metų. Kai tos bendrovės viceprezidentas staiga mirė, Pupeikis išdrįso nueiti pas jos prezidentą. Išguldęs savo kvalifikacijas, jis klausia, ar negalėtų užimti mirusiojo viceprezidento vietą?

– O, aš nieko prieš, bet jūs turite susitarti su laidotuvių biurovedėju, – patarė prezidentas.

Atsiprašymas

Vaikų darželio auklėtoja maisto krautuvėje apsipirkusi stojo į eilę. Prieš ją stovintis vyras jai pasirodė labai matytas. Ji tarė jam: "Labą dieną" Vyrškis buvo labai nustebeš ir nieko jai neatsakė. Ji tuoj pajuto, kad pasveikino nepažįstamą vyrą. Norėdama atitaistyti klaidą ir jo atsiprašyti, ji paaiškino: "Kai aš jus pamaciau, pagalvojau, kad jūs

esate mano dviejų vaikučių tėvas!"

Iš netolimos istorijos

Anų laikų "Pravda" vedamajame raše, kad sovietai nedalyvausią konferencijoje apie ekonomikos kėlimą, nes plačiojoje tėvynėje verda skubūs ūkiniai darbai. Kolchozuose prasidėjo darbyme: Lietuvoje sodinami arbūzai, Latvijoje – vynuogės, Estijoje – bananai, o Sibire jau kaupiami runkeliai. Visos mašinų-traktorių stotys dirba visą parą, nes reikia taisyti traktorius, kurie per žiemą labai surūdijo.

Mūsų mylimas poetas Balys Auginas savo namuose. (Apie poezijos šventę, neseniai įvykusią Klyvlende – kitame numeryje)

J. Jasaičio nuotr.

The World is Changing!

Can you afford not to have Internet Access? Xcelnet offers you One full Year of Unlimited Internet Access for \$125 with this ad. Web Hosting Starts at 19.95 / month.

Call now 216-382-9033

You will be online today. Guaranteed. Tired of busy signals? Excellent Service. Free E-Mail & Web Space.

SUPPORT IN LITHUANIAN AVAILABLE

Don't have a computer? We have new and refurbished systems starting from \$399.

Monitors and Printers available.

P.S. TIRE Inc.
Complete Front End Service
481-5397
New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter
• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!
OPEN
Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm
866 E. 200 th St.
Cleveland, Oh. 44119
Paul Stefanac

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga
William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt
Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: (216) 531-7770
Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsnama, telkianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION
TELEFONAS 216.481.6677 <> E-MAIL TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th STREET CLEVELAND OHIO 44119
DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. - 4:00p.p.
penktadienį ----- 9:00v.r. - 6:00p.p.
šeštadienį ----- 9:00v.r. - 12:00p.p.
sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. - 12:00p.p.
Kiekvieną taupomąją sąskaitą, federalinę valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000